

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőnycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 482 Lei

Fél évre ... 216 Lei

Negyed évre ... 108 Lei

Havonta ... 86 Lei

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Májusfa helyett
— tilalomfa.

A városi hatóságok ma megtiltották az aradi gyermekeknek, hogy a látogathaságok. A szigorú császár ma elállította a park bejáratát és nem engedte be az aradi gyermekeket a park árnyas sétányaira, hogy ott friss, ózondus levegőt szivhassanak és gondtalanul, táguló tüdővel, gyermeki örömmel játszadhassanak. Megtiltották az aradi gyermekeknek ezt a verőfényes délelőni, délutáni örömet.

Nem tudjuk, mi lehet az oka ennek a legújabb tilalomnak. Mi felnőttek, hozzászoktunk, hogy szigorú paragrafusok tilalmát meredjenek, hogy tilosra állítsák szemaforjait, de arra még nem volt precedens, hogy gyermekek örömet is tilalokkal szomorítsák. A gyermek, a jövő generáció tabu volt eddig mindenki előtt, a gyermek, amely most eszmél kacagó szemekkel a tavaszi verőfény áldott szépségeire, nem lehet tilalmak rideg tárgya. A gyermeknek nem lehet, nem szabad megtiltani a park látogatását, mint ahogy a virágnak nem lehet meg-

tiltani, hogy illatozzék és friss faszíri köntösben tündököljön. A gyermek, a mai generáció féltve őrzött, gondosan ápolt virága napfényes, ózondus levegőre szomjuhozik, az az eleme, ott érzi jól magát, ott frissül fel és csendül jókedvű, megelégedett kacagásba. A gyermeknek úgy kell a napfény, a levegő, mint másnak a darab kenyér és aki a gyermektől elrabolja ezt a szent egyéni örömet, szent ségtörést követ el, merényletet saját gyermeke és más ezek gyermekei ellen.

„Engedjétek hozzám a kisdéket” — mondta Jézus és a gyermek ma is Istenhez tér látogatóba, amikor a természet egy csöppnyi föltján megtalálja a jó levegőt, a kék eget és a szabadulást a bérkaszárnyák nedves folyósói közül. Halálos vétek elvenni a gyermeknek ezt a szent jogát, amelylyel öntudatlan boldogsággal keresik a napfényt, a pázsit friss zöldjét és az egymásra boruló rügybepattant lombok áldott sátorát. Miért akarják tilalokkal megvonni a gyermektől ezt a májusi örömet?

Más városokban játszótereket, parkokat létesítenek, hogy minél több jusson a legifjabb generáció-

nak ezekből az életet, egészséget adó gyermeki örömeiből. Másutt féltő gonddal figyelnek rá, hogy a gyermek megtalálja azt a helyet, ahol portalan, ózondus levegőben, virágok és fák oltalma alatt, jótévesző illatok között játszadhassék. Aradon a meglevő alkalmaktól is távol akarják tartani a szabadba vágyó emberpalántákat. Menjenek vissza a bérházak bacillussal, porral telt kalitkáiba, hiancunozzának a szürk utcák porfelhőiben, tiszta levegő helyett kártékony füstöt szivjanak kicsi tüdejükbe, ezt éri el a legújabb tilalom. Reméljük, hogy a város vezetőségének nem ez volt a szándéka és a városi orvosok hivatalnak még lesz beleszólása ebbe az érthetetlen

rendelkezésbe. Hiszen mindnyájunk legbecsebb, legféltettebb kincséről, gyermekeinkről van szó, akiknek boldogsága, egészsége, kacagó jókedve mindnyájunk szíven fekszik. Ne szomorítsátok el a gyermeket, töröljétek le könnyeit, amelyek szeméből kiserkedtek, amikor bezárult előtte a park kapuja. Fogjátok kézen a gyermeket, és adjátok vissza neki a levegőt, az illatot és a napfényt! Hisz a gyermekhalálos zási statisztika ugyis elsomorító

adatokat árul el. Azt, hogy a legifjabb generációt örökölt és szerzett betegség, háborús nyavalya, inséges idők szomorú öröksége vagy lósággal megtizedelte. Végig kell csak nézni az elemi iskolák alsóosztályain, milyen kevesen vannak és milyen csenevész a háborus időben sarjadt emberpalánták. Hiszen ezeknek örökké napfény, örökké friss levegő kellene, hogy életerős, egészséges emberek ké serdüljenek.

Isten ellen vétkeztek, aki a gyermek ellen cselekszik. Isten áldott napijától, tavasz verőfényétől, fűvek illatától, lombok ózontól fosztja meg a gyermeket az, aki tilalmát állított a parkok bejáratába. Az efféle tilalomfából nem édes illat, nem májusi öröm, nem kacagó vigasság árad. A tilalomfa kártékony mérget áraszt és a gyermek pityergő szemekkel, vérző szívvel, ziháló tüdővel terdipel a büntető tilalomfa borús árnyéka alatt. Döntsétek le a tilalmát, engedjétek Isten szabad ege alá a kisdéket.

— Eger akarja az aradi Vértanuszobrot. Egerből táviratozzák: Eger városa társadalmi mozgalmat indított, hogy az aradi Vértanuszobrot Magyarországra való szállítása után Egerben állítsák fel.

Mussolini önéletrajza.

(„Nyugtalan és veszekedő utcai kölyök voltam”)

Mussolini olasz miniszterelnök nemrégén fejezte be saját életrajzát. Ebből az életrajzból a *Giornale d'Italia* néhány részletet közöl.

— 1883 július 29-én születtem Varano dei Costá-ban, Govia községben. Vasárnapi napon jöttem a világra. Az apám sohasem járt iskolába. Én nem lehettem több négy évesnél, amikor betűzgetni kezdtem az elemi kerülő újságokat. Nemsokára megtanultam olvasni. Hat éves koromtól kilenc éves koromig iskolába jártam. Nyugtalan és veszekedő utcai kölyök voltam. Sokszor vérző fejjel jöttem haza, a sebet társaim ejtették rajtam kódarabokkal. De értettem ahhoz, hogy meg is bosszuljam magam. *Én vakmerő tolvaj is voltam. Egy szer elloptam egy paraszt földjéről a madarak csalétkét. A tulaj-*

donos meglátta, üldözőbe vett, de én futni kezdtem. Dombról le, dombra fel, árkon át, vizen keresztül, de nem engedtem ki a zsákmányt a kezemből.

— Igen sokat lebzseletem az apám kovácsműhelyében és a fűtőtűt szívesen működtettem. Roppan szerettem a madarakat. De a templomba is jártam, mert az édesapám hívó volt. Soha sem tudtam sokáig a templomban maradni. Szomorúan vettem tudomásul, hogy vig falusi gyerekelemnek vége szakad, mert az apám a szaléziások firenzei internátusába akar adni. Fájt a szívem, mert ott kellett hagynom azt a kis madárkát, amelyet kalitkában otthon tartottam. Az elválásnál sirtam. Azt a taligát, amelyre felültünk, egy szamar huzta. Alig ballagott a csacsi kétszáz métert, összeesett.

— Ez rossz jel! — mondotta az édesapám sápadtan.

Azután felemelte a szamarat, s

mi mentünk tovább. Az uton egyetlen szót sem ejtettem ki a számon. Két óra lehetett, amikor a szaléziánusok intézete elé értünk. Kinyitották az ajtót. Bemutattak az igazgatónak, aki végignézett rajtam és így szólt:

— Ez alighanem élénk gyerek...

Ezután átölelt és megcsókolt az apám. Nagyon fel volt indulva. Amikor a hatalmas kapu csukódását hallottam, a könnyek ismét előtörttek a szememből. Nem sokáig éltem az intézetben. A derék szaléziánusok nem bírtak velem. Forradalmi természetem ki-ki tört s végül is elbocsátottak az intézetből.

Mussolini ezután elbeszélte, hogy hosszas ide-oda való hánnyatás után végre elemi iskolát tanító lett. Quattieriben kapott „katedrát”.

Mussolini elhatározta, hogy va kációra Svájcba utazik. De nem volt pénze. Sürgőnyözött az anyjának, hogy küldjön neki 45 lírát. A

jó asszony, ugylátszik, utolsó fillérjeit összeszedte, hogy fia kivánságát teljesíthesse.

— Julius 9-én utaztam el — beszéli Mussolini — s amikor Chiassóba érkeztem és ott egy továbbmenő vonatra vártam, unalmamban megvettem a *Secolo* egyik számát. Nagy meglepetésemre tudósítást olvastam benne, amely arról szólt, hogy az *apám letartóztatták*. Predappiában a szocialista és radikális választók összetörték az urnákat, hogy a liberálisok győzelmének kihirdetését megakadályozzák. Biróságok a tettesek letartóztatását, köztük az édesapámét is, rendelték el. Gondolkodtam, hazamenjek vagy tovább utazok-e? Felültem a legközelebbi vonatra és tovább utaztam Svájcba. Julius 10-én Yverdonba érkeztem két lírával a zsebemben. Éhes voltam. Mint egy utcai csavargó szaladgáltam fel és alá az utcán. A két lírám csakhamar elfogyott s az éhségemet nem tudtam

Ifju művészek.

(*Gelinek Lotte növendékeinek hangversenye.*)

Tegnap délután tartották Lotte Gelinek énektanár nő növendékei házi hangversenyüket. Kornis Márta és Margit szavalataikért érdemelték tapsot. Közvetlen módon, helyes hanghordozással két-két hangulatos költeményt adtak elő. Kornis Árpádné Lipkovic Elláról már több ízben megállapítottuk, hogy érzelme van az előadáshoz. Tegnap egy nehéz ballada előadásával tett ismét bizonyosságot, hogy fel fogásbeli mélységével és a szavak, sorok technikájának ügyes kihasználásával élvezetesen tud előadni. Geiringer Teri is egy költemény előadásával mutatta be kitűnő előadási készségét Ziegler Irén csengő, üde és erős szopránja könnyen győzi a lezhezőbb feladatokat is. Dalokat és operariákat egyképen szövegesen és finoman tolmácsol. Hachia Irma egy Donizetti-ária és egy dal előadásával bizonyított szép hangjának nagyszerű fejlődése mellett. Hehs Magda nagyszerű hanganyagga, szép és erős iskolázottsággal rendelkezik. Hangjának és előadásának a több szereplés fogja mehozni a fegyelmezett ségét. Dávid Edith hatalmas hanganyagának iskolázottsága erősbödött és a legjobb ütemben járja a fejlődés útjait. Martzy Hajni hangja az ugynevezett kellemes hangok közé tartozik, amelyek könnyen találnak utat a hallgatóság szívéhez. Jó iskola, fegyelmeztség és finom intonáció jellemzik az énekét. Heller Rezső erős bariton fölött rendelkezik, a mely széles skálájával és hajlékonyságával bizonyára elsőrendű baritonénekesnek fogják emelni. Előadása komoly, átgondolt és intelligens. Veress Gyula egy költemény tolmácsolásáért kapott tapsot.

csillapítani. Egy ház előtt férfiakat, asszonyokat és gyermekeket láttam. Hozzájuk mentem és így szóltam:

— Van kenyerek?

Egyik sem válaszolt. Erre én megöngyszer mondtam:

— Van kenyerek? Adjatok hát, ha van!

Erre valamelyik egy darab kenyeret vett elő és odaadta az idegen koldusnak, aki hálataljesen mondott köszönetet.

Svájcbán Mussolini mint nap-számos dolgozott az építkezéseknél. Hatalmas kockákat vitt fel a hátán az építményekre. Két, majd harmadfél frankot kapott napon-ta, s ebből gyakran még annyira sem jutott, hogy ágyban aludhas-szon.

— Nem egyszer töltöttem az éjszakát a hid alatt — írja — vagy pedig a kiszáradt folyó medrében. Egy éjszaka a nyomdaépület egyik fekete ládájában huztam meg magam.

Véletlenül egy rendőr belekukkantott a ládába és észrevett. Kihuzott onnan, a rendőrségre vitt ahol börtönbe vetettek.

Ma önéletrajza nemso-

A kötelező lakbérszerződés ellen.

(Az aradi háztulajdonosok és lakok közös memoranduma a kormányhoz.)

Az Aradi Háztulajdonosok Szövetsége és az Aradi Lakok Szövetsége tegnap délután együttes ülést tartott, amelyen állást foglaltak az új lakásrendelet ama pontja ellen, amely szerint minden lakó köteles írásbeli szerződést kötni a háztulajdonossal. A szerződést kötelesek az adóhivatalnál illetékezés végett május 10-ig bemutatni. A késlekedők a rendelet szerint az illeték háromszorosát fizetik büntetés gyanánt. Ez a rendelet súlyos anyagi megterhelést jelent ugy a lakókra, mint a háztulajdonosokra. A két szövetség karöltve indította meg a mozgalmat a rendelet ellen és elhatározta, hogy memorandumot intéz a kormányhoz a rendelet visszavonása érdekében. A közös értekezletről és a hozott határozatról a két szövetség a következő kommunikét adta ki:

Az Aradi Háztulajdonosok Szövetsége és az Aradi Lakok Szövetsége

Különös végrendelet.

(„Fiam csak akkor veheti el menyasszonyt, ha annak szülei is visszatérnek a zsidó vallásra!”)

Bécsből jelentik: Előkelő bécsi társaságokban jelenleg egy készülöben levő társadalmi szenzáció-ról beszélnek. Oskar von Körner, az ismert nevű dúsgazdag osztrák nagyiparos, akinek a különböző többi utódállamokban is nagy érdekességei vannak, mintegy másfél évtized előtt, karrierjének felendülése idején családjával együtt kikeresztelkedett, megszerezte magának az osztrák nemességet: és ennek alapján két neve közé közbeszurta az oly előkelően hangzó „von” szócskát.

Oskar von Körnerrel, ma már csak régi ismerősei tudják, hogy másfél évtized előtt zsidó volt, mivel mindent megtett, hogy származását elfeledjék. A bécsi protestáns egyház legbuzgóbb hívei közé tartozott, feleségével és fiatal hájos leánykájával minden egyházi szertartáson résztvevett és szigoruan betartotta az előirt bűntörvényeket. Másfél évtized óta Körner báró és családja a protestáns egyház legbuzgóbb hívei közé tartoznak és most mégis úgy áll a dolog, hogy Oskar von Körner feleségével és leányával együtt legközelebb visszatér másfél évtized előtt elhagyott ősi hitére.

Oskar von Körner leánya ugyanis körülbelül két év előtt beleszeretett a magyar fakirály fiába, padraghy Popper Lotár báróba. A fiatal báró viszonzta a leány érzelmeit és csakhamar megtörtént az eljegyzés. Mikor az öreg Popper báró fiának szándékáról tudomást szerzett, közölte vele, hogy csak akkor adhatja belejegyzését a házassághoz, ha

vetsége a lakbérleti szerződések megilletékezésére tárgyában a minisztériumhoz sürgönyi felterjesztést intézett és rámutatva arra, hogy Erdélyben a lakbérleti szerződések legnagyobb része szóbelileg kötött, kérte a vonatkozó rendeletnek azonnali hatályon kívül helyezését. Ezt különösen a lakosság azon rétegeire való tekintettel kérte, akiknek eddig sem volt írásbeli szerződésük és akikre a szerződések kiállításának költségei az illeték csakély mérvével arányban nem álló anyagi megterhelést jelentene. E tárgyban a két szövetség a tegnapi napon együttes értekezletet tartott, melynek eredményeképp megállapította, hogy nem talál semmiféle törvényes rendelkezést, amely szerint a lakbérleti szerződések érvényességéhez az írásbeliség kötelező volna, vagy hogy a szóbeli szerződések illetékkiszabás alá esnének.

nemcsak a leány, hanem annak szülei is visszatérnek a zsidó vallásra. Mikor az öreg Popper báró idén, télen elhunyt, kiderült, hogy ezt az óhaját végrendeletileg is kötelezővé tette fiára nézve. A fiatal Lotár báró már-már lemondott arról, hogy szíve választottja felesége lesz, mivel a végrendelet értelmében ő is magáévá tette elhunyt édes apja végső akaratát. Ekkor azonban Oskar von Körner tudatta a fiatal Popper báróval, a magyar fakirály örökösével, hogy hajlandó elhunyt apja végakarát teljesíteni és feleségével, valamint leánykájával együtt visszatérni a zsidó vallásra. Popper Lotár báró örömmel vette tudomásul Oskar von Körner közlését, felutazott Bécsbe, megtörtént a második eljegyzés, Körner és családja néhány héten belül visszatérnek a zsidó vallásra és akkor innár mi sem állja útját az ifju mátkapár menyegzőjének.

Dróttalan telefon.

(Három cég versenye Bécsben.)

A dróttalan telefon egyike a modern technika olyan csodáinak, amelyek rövid idő alatt szüntek meg csodák lenni és — harmadnapra már a háztartás természetes felszerelési tárgya közé tartoztak egyes országokban. A newyorki nagy hotelek tetőkertjeiben már hallgatták a nagy párisi koncerteket és a Metropolitan-Opera előadásait sokezer farmba viszi szét a dróttalan telefon, amely még csak legenda a közép-európai országokban. Vagy inkább legenda volt és most legendából valóságra válik, Bécsben... A Marconi-társaság szerződést kötött az osztrák kormánnyal az ausztriai dróttalan távírdáállomások átalakítására,

a legújabb tökéletesítések al-kalmazásával: és egyben ajánlatot tett a dróttalan telefon monopóliumának kibérlésére Ausztriában. — Tehát nem engedélyt kér a Marconi-társaság a dróttalan telefon berendezése végett, hanem pénzt ígér a berendezés jogáért a bécsi kormánynak. Az ajánlatot csak azért nem követte még megállapodás, mert a Marconi-társaságnak csakhamar konkurrensai jelentkeztek a Radowox-részvénytársaság és a Schrang-cég. Az osztrák kormány tehát most három ajánlat közül választhatja ki a legkedvezőbbet.

A parlament ülése,

(Constantinescu miniszter a pápánál.)

Bucurestiből jelentik: A kamara ülését Orleanu elnök nyitotta meg. Az elnök konstataulta a Ház határozatképtelenségét és így az ülést szünetre hárította el. Ezzel az ülés véget ért. A szenátus ülését Ferekide elnök nyitotta meg. A kormány tagjai közül jelen voltak Vaitoiaru belügyminiszter, Florescu Igazságügyminiszter, Banu kultuszminiszter és Mardarescu hadügyminiszter, Ivanescu szenátor a tábornokok özvegyeivel szemben elkövetett jogtalanságokat tette szóvá. Dragalina és Bratalescu szintén erről terjesztett elő interpellációt. Mardarescu hadügyminiszter megnvugtató választ adott az interpellációra és ezzel az ülés délután öt órakor véget ért.

Rómából jelentik: A pápa magánkihallgatáson fogadta Constantinescu földművelésügyi minisztert. (Rádor.)

Halálra ítélték

az egész bolgár kormányt.

(Megkezdődtek a politikai gyilkosságok.)

Szofióból jelentik: A nisi bolgár-szerb egyezmény aláírása miatt, amely a macedóniai bandák betöréseinek megakadályozásáról szól, a macedón forradalmi bizottság halálra ítélte Sztambulinszkyt, a kormány összes tagjait, az összes kormánypárti képviselőket és a bolgár parasztszervezetek elnökeit. Az ítéletet levélben közölték a miniszterelnökkel. A levélhez egy körrendelet lett mellékelve, amely a bandavezérekhez szólt az ítélet végrehajtásáról. Az ítélet nagy aggodalmat kelt szofiai politikai körökben. A belügyminiszter azonnal összehívta a lapszerkesztőket és felkérte őket, közöljék lapjaikban, hogy a kormány a nisi egyezményben semmiféle megállapodást nem kötött a Bulgária területén működő macedóniai szervezetek ellen. A gyilkosságok már egyébként meg is kezdődtek, amennyiben Panita vajdák, aki a macedon komité ellen küzdött, Szofia mellett meggyilkolták. Ugyancsak megölték Jurkovot, a macedon komité egyik vezérét. A tettesek ismeretlenek.

Hogy áll a leu?

Május 2-án fizettek 100 lelért:
Párisban 705 frankot
Budapest 2800 külföldi koronát.
Bécsben 32500 osztrák koronát

Május elseje.

(Az aradi munkásság ünnepe. — Véres tüntetések Bécsben és Olaszországban.)

A rügyfakasztó május első napját, a munkásság ünnepét Aradon csendes ünnepléssel ülte meg Arad munkássága. A gépek zakatolása egy napra elhallgatott, a műhelyek csendjét nem zavarták meg a kalapácsütések. A korona reggeli órákban, a tarisznyás munkás helyett, aki ebben az időben a gyárba siet munka-ruhában, ma ünneplő ruhát öltött magára, orgonát tüzött kabátjának gomblyukába és kísért a városligetbe, ahol már vígan szólt a cigányzene. Délfelé már százával sétáltak a munkások családjaikkal a városliget sétányain. Este, amikor a lenyugvó nap biborvörös színbe öltöztette a kék eget, a munkások hazaballagtak családjaikkal, hogy kipihenve, megújult erővel álljanak másnap munkába. Aradon így csendesen és nyugodtan folyt le május elsejének ünneplése.

Berlini jelentés szerint május 1. ünnepe egész Svájcban nyugodtan folyt le.

Bécsben a májusi ünnep lényegesen csendesebb volt a tavalyinál. A felvonulásban százezer emberrel kevesebb vett részt, mint a múlt évben. A menetet százötven ezer főnyire becsülte a rendőrség. A kommunisták külön csoportban vettek részt a felvonulásban és aránylag nagyon kevesen voltak. A nagyszámú véderő tagjain kívül feltűnt a szellemi foglalkozásúak nagy tömege. A városháza előtt leginkább szociáldemokrata képviselők tizennégy emelvényről tartottak szónoklatot. A felvonulás teljes rendben folyt le, csupán a munkás kerületekben fordultak elő kisebb összeütközések. A Protersternán verekedés támadt a kampóskezes diákok és a tüntető munkások között. Botokkal és gummibunkókkal estek egymásnak, de komoly kimenetelű összeütközés nem történt.

Rómából jelentik: Május elsején nem tartottak munkaszünetet, csupán a kőművesek és vasmunkások nem dolgoztak. Milanóban a fascisták felgyújtották a munkáskamara épületét. A kár százhuszezer lira. Az utcákat karabínerek és nemzetőrök szállták meg. Az Avanti, a szocialisták lapját elkozták. Triestben éjjelkor különböző helyeken hét bomba robbant fel, de kárt nem okoztak. Veronában a fascisták összeütköztek a kommunistákkal. Egy kommunista és egy fascista megsebesült. Ná-

polyban a villamosrenibuszban négy bomba robbant fel, aminek következtében négy alkalmazott súlyosan megsebesült.

Londonból jelentik: A május

Folyik Aradon az adókiivetés.

Bizottságok járnak házról-házra. — Az adóvallomások utólagos benyújtása

A tegnapi napon kezdték meg Aradon az adókiivetőbizottságok munkájukat. Tegnap még csak négy bizottság járt házról-házra és ezekhez ma újabb négy bizottság csatlakozott, a holnapi nappal pedig mind a tíz bizottság dolgozni fog. A négy-négy tagból álló bizottságok két-két tagja jelenik meg minden aradi lakásban és a helyszínen ellenőrzik a vallomási iven bevallott adatokat. A bizottság tagjainak egyszersmind lehet mondani azokat az adatokat, amelyek bármilyen okból kimaradtak volna a vallomási ivenről. A bizottság tagjai mindenekelőtt a lakásbérek felől érdeklődnek. Aki idejében nem tett vallomást a val-

elseje nyugodtan folyt le. Rurhamban 2500 bányamunkás ünnepelt.

Budapestről jelentik: Május elsejének ünneplése zavartalanul folyt le.

lomási iven benyújtására kitűzött határidő lejárt előtt, az most adhatja át a bizottságnak adóvallomását. A bizottságok, amelyek tegnap és ma dolgoztak, már megállapíthatták, hogy az eddigiek szerint is elég nagy azoknak a száma, akik Aradon nem tették a terminus lejártáig adóvallomást. A III. számú adókiivető bizottság kincstári képviselője közli, hogy a bizottság 3-án a Cloşca (Szent László)-utcát és a Mihai Viteazul (Ferenc)-teret fogja bejárni, mert elsején és másodikon csak a Zimelior (Kis)- és Crisan (Karolina)-utcákat sikerült a bizottságnak fel-dolgozni.

Forgalom-szünet benzinhiány miatt.

(Miért nem járt motoros az arad-csermei vonalon.)

A CFR. kezelésében álló volt Acsev. vonalon tegnap forgalmi zavarok állottak be. Az összes vonalon motorjáratok helyett gőzmozdonyokkal bonyolították le a forgalmat, az arad-csermei (csermei) vasútvonalon pedig a tegnapi napon szünetelt a forgalom. Illetékes helyen érdeklődtiluk a forgalmi zavarok okai felől. Azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a CFR. pillanatnyilag nem rendelkezik a motorvonatok üzeméhez szükséges benzinnel. A CFR. által rendelt benzinhány még nem érkezett meg Aradra, de előreláthatólag még a mai vagy holnapi napon megérkezik és akkor a motorvonatok megint zavartalanul közlekedhetnek.

A benzinhiány miatt bekövetkezett forgalmi zavarok annál is inkább feltűnést keltettek, mert köztudomás szerint sem Arad,

sem az ország többi városa nem panaszkodhatik benzinhiány miatt. Benzin elegendő van az ország területén, úgy hogy óriási mennyiségek kerülnek exportra is, — ennélfogva tisztán csak technikai okai lehetnek annak, hogy Aradon nem rendelkezik a CFR. kellő mennyiségű benzinnel. Hasonló precedensek ugyan még az Acsev. kezelésében is előfordultak, de csak az átalakulás idejében, amikor benzinhez egyáltalán nem lehetett hozzájutni, mert a szállítási zavarok és kivételes állapotok lehetlenné tették a benzin beszerzését. Ma azonban ezek a zavarok nem átlának fenn és így csak átmeneti szállítási vagy beszerzési nehézségek akadályozhatják meg a CFR.-t abban, hogy a motorosvonatok üzemét teljes egészében fentartsa

A svábok ünnepe.

(Az aradul-noui (ujaradi jubileum) programja.)

Aradul-noui (Ujarad) népének országos ünnepére hetek óta folyó előkészületek után ma végleges programban állapodott meg a rendezőbizottság. Az ottani svábság letelepülésének 200 éves jubileumát nagy pompával és fényes ünnepségek keretében ülik meg. Az Aradi Közlöny már több ízben beszámolt a jubileum ünnepi terveiről. A rendezőbizottság által összeállított végleges programot, amely ma készült el, a következőkben ismertetjük:

Az ünnepély két napon át tart, pünkösd két napján, május 20-án és 21-én. A jubileumi ünnepséggel kapcsolatosan országos gazdasági kiállítást is rendeznek. Az ünnepség védnökei dr. Coste Gyula (Krassószerény) vármegyei prefektusa, Palavicini Alfréd örgróf, özv. Nopcsa

Elekné báróné, Müller Károly szenátor, Muth Gáspár a sváb szövetség elsőke és Blaskovits Ferenc preláus-kanonok. Diszelnökök: dr. Mladin Sever ujaradi főszolgabíró, Mayer Bapt. János ujaradi plébános, a rendező bizottság elsőke dr. Neff Ferenc, titkárai Welti György községi jegyző és Kohn József földbírtokos, akinek vezetésével héttagny rendező bizottság dolgozik az ünnepély külső sikerének pompáján.

Május 19-én szombaton, az ünnepségek előnapján délután fogadják a vasutakon érkező vendégeket és azok elhelyezése után ismerkedési estély lesz a Thun-féle vendéglőben. Május 20-án, pünkösd napján reggel a reggeli vonattal érkezők elhelyezése után 9 órakor a község előjárósága ünnepi gyűlést tart, majd fél 10 órakor ünnepi mise kezdődik a katólikus templomban. Fél 11 órakor van a kiállítás ünnepélyes megnyitása. A megnyitó beszédet Blasko-

vits preláus kanonok mondja el és még ugyanaznap déli fél egy órakor történik a jutalmak kiosztása. Egy órakor ünnepi társaság ebéd, három órakor nagy népiünnepély a tündéerkertben. Este 9 órakor a filharmonikusok tartanak hangversenyt, amely után két helyen is lesz táncestély, a Thun-féle vendéglőben.

Hétfőn, pünkösd másodnapján reggel 9 órától 11 óráig a sváb gazdasági egyesület tartja gyűlését. Dél előtt 11 órakor népgyűlés a tündéerkertben, amelyen a 200 éves évfordulóról emlékeznek meg. Délután három órakor iskolaiünnepély az ujaradi állami középiskolák részvételével délután négy órakor a foksztierrier-klub rendezésében kotorékverseny lesz öt órakor footballmérkőzés az ujaradi és a perjámosi sportklubok között. Este műkedvelő előadás, amelyen a timisoarai (temesvári) tanítóképző intézet növendékei lépnek fel.

A gazdasági kiállítás hét csoportra oszlik. A belépőjegy ára 3 lei lesz és a kiállítók sorában való részvételt május 17-ig kell az ujaradi községhezán bejelenteni. Az első csoport a főzék, virág és gazdasági termények csoportja. II. csoport: gazdasági állatkiállítás, lo szarvasmarha és sertés. III. csoport: borgezdasági kiállítás: óbor, ujbór, fajbor és vörösbór. IV. csoport: méhtenyésztés, méhkasok, méz, viasz, mülép stb. V. csoport: Gazdasági gépkiallítás, ennek keretében próbaszántás motorjével. VI. csoport: Ipari kiállítás. VII. csoport: Háziipari kiállítás. A kiállítás országos jellegű, csupán az ipari kiállítás kereteit korlátozták az ujaradi helyi ipar kiállításává. A kiállításon kötött üzletek 2 százalékát a rendezőség részére kell befizetni.

Az ellopott télikabát,

amely véletlenül megkerült.

A véletlen szeszélye furcsa körülmények között juttatott egy aradi kereskedőt hónapokkal ezelőtt ellopott értékes télikabátjához. K. B. aradi kereskedő még a tél elején Budapesten egy télikabátot készíttetett. A nyugati pályaudvaron, amikor vissza akart utazni Aradra, egy régi barátjával találkozott. Egy percig a kocsiában hagyta télikabátját és amikor visszament, megdöbbenve látta, hogy rövid távollétét egy ügyes vasuti tolvaj arra használta fel, hogy a kabátot ellopja. Kabát nélkül nem volt kedve hazautazni. Elment a rendőrségre, bejelentette a lopást, de nem sokat bízott a tolvaj kézrekerítésében, rendelt tehát egy másik, az előbbihez teljesen hasonló télikabátot. Aradra érkezve, családjának nem beszélte el a télikabát kellemetlen történetét, amelyet azonban a véletlen kiderített. Családjának egyik tagja tegnap a törvényszék épületében járt és az egyik iroda asztalán egy télikabátot látott, amely nagyon ismerősnek tűnt fel neki. Jobban megnézte, és látta, hogy a kabátban K. B. monogram van. Hazasietett és elmondta a kereskedőnek, hogy kabátját a törvényszéken látta. K. B. ma jelenkezett a törvényszéken, ahol megismerte a Budapesten ellopott télikabátot. Kiderült, hogy nemrég egy veszedelmes vasuti tolvajt tartóztattak le Aradon, akinél számos lopott holmi között találtak egy télikabátot is, amelyről beigazolódott, hogy K. B. tulajdon.

BUDAPESTI LEVEL.

Anthes György és Popper Dávid özvegyei éheznek.

A magyar zenekulturának két kiváló munkásának özvegye tragikus sorsra jutott. Anthes Györgynek, az Operaház felejthetetlen tenoristájának, aki a Zenei Főiskolának is tanára volt és Popper Dávid, világhírű gordonkásunk özvegyének nincs betevő falatja. A két kiváló művész özvegye teljesen vagyontalan s a mai inséges időben még nyugdíját sem tudja megkapni. Anthesné Budapesten él, eddig abból tengődött, amit férjének eladogatott jelmezei jövedelmeztek neki. Popper Dávidné férje halála után Bécsbe költözött, nyomoráról hajmeresztő hírek érkeznek. A Zenei Főiskolán, melynek Popper Dávid évtizedeken át egyik legkiválóbb tanára volt, ezt a felvilágosítást kaptuk a nagy gordonkás és a híres tenorista özvegyének sorsáról:

— Anthes özvegyének azon a címen tagadták meg a nyugdíját, hogy férje, aki főiskolánk kinevezett tanára volt, nem volt magyar állampolgár. Ez csakugyan megfelel a valóságnak, bár Anthes már a háború elején kérte honosítását, de a hivatalos uton, majd a forradalmak zavaros viszonyai között elakadt kérésének teljesítése,

— Az is bizonyos azonban, hogy Anthes a Zenei Főiskolának az V. fizetési osztályába kinevezett tanára volt. Ha a kiváló művész állami alkalmazásának nem volt akadálya elintézetlen honosítási ügye, nem lehet, hogy szomorú sorsra jutott özvegyétől az állam megvonja azt a parányi kis nyugdíjat, melyet Anthes igazán bőségesen megszolgált.

— A Zenei Főiskola ebben az irányban már kérte a kuluszmitériumot, ahol eddig a törvény intézkedésére hivatkozva el kellett zárkózniok a nyugdíj folyósítása elől. Legközelebbi új felterjesztéssel élünk s Kertész K. Róbert miniszteri tanácsost, a művészeti ügyek vezetőjét külön is felkérjük Anthesné nyugdíjának rendezésére.

— Popper Dávidnéval, a magyar zene oktatás egyik legkiválóbb mesterének özvegyével még nagyobb baj van. Neki van nyugdíja, de nem kaphatja meg. Popperné Bécsben lakik s nyugdíját csak idehaza folyósíthatja az állampénztár, így rendelkezik a törvény. A Bécsből Pestre való utazgatásra, a mai vasuti költségek mellett, az egész nyugdíj sem futná, nagy művésznők özvegye csakugyan minden segítség nélkül van.

— Popperné özvegy nyugdíja egyébként is parányi, most azon gondolkozunk, hogy társadalmi uton segítsünk érdemes mesterünk özvegyén, mintám a kormánynak, ha folyósítaná is a nyugdíjat nem módjában gyökeres segítés.

Az élet a vágyak országában.

(Argentínában is súlyosak a viszonyok.)

Gorkij „Éjjeli menedékhely”-ének egyik alakja folyton álmodik arról a szanatóriumról, ahol meg fog gyógyulni és folyton utban van, de persze sose indul el a szanatórium felé. Megközelítőleg se lehet megmondani, hogy mennyi azoknak az embereknek a száma, akik sóvárogva gondolnak pénzügyi bajaiknak szanatóriumára — Amerikára. Azt hiszik, hogy ha a dollár vagy a pezo büvökörébe kerülne, egy csapásra megszűnének anyagi gondjaik. A kávéházi füstben valamelyik sarokdíványon meghuzódva hányan látják már magukat a pompás ingó hajón, a síma oceánon. Messze vilanyfényáradatban már fölűndököl képzeletükben egy vékony csik a tulsó part, a megoldás, a Vágyak országa, s csak amikor a keservesen megszerzett újabb száz lelesből ad vissza a fizetőpinér anynyit, hogy még vacsorára telik belőle — akkor hullnak vissza a földre s keserű szájjal indulnak neki az utca csatakijának, dolgozni tovább . . .

Egy emberrel beszélgettünk, a ki rokonai látogatására jött haza Argentínából, a kivándorlók Eldorádójából. Az illető mérnök Buenos-Ayresben, a Rathenau alapította nagy A. E. G.-nek, a legnagyobb argentinai vállalatnak technikai vezetője. A helyzetét ismerető nyugodt és objektív leírását érdekesnek találjuk a közlésre, mert kiérül belőle, hogy a megélhetés Amerikában is rendkívül sok munkával, fáradtsággal, szenvedéssel jár és a pezo megszerzése legalább is annyszorta nagyobb küzdelmet jelent, amennyivel nagyobb érték a leinél

— A mostoha gazdasági viszonyok folytán elgyötört s beteg fiataljai európai — beszélte a főmérnök — a dollár magas árfolyamától elkápráztatva, a gyors meggazdagodás, a pompás, szabad, könnyű élet világának képzelek Amerikát. Ez a legenda élt már a munka normális értékelése idején a messzi békében is, de ma járványszerűen terjed az Amerikába vándorlók nosztalgiaja s a romantika kék színeivel meseország gá festik át a munkától zakatoló szürke és kietlen kontinenst.

— Dél-Amerika egyik legjelentősebb centrumában. Buenos-Ayresben tizenhárom argentinai pezóba kerül egy napi megélhetés. Ezzel az egyszerű megállapítással de mint legjelentősegteljesebb s legklasszikusabb tétellel kell kezdenem az amerikai élet jellemzését. Ez az összeg huszonkét svájci franknak felel meg, s ez jelenti körülbelül a létminimumot egész Amerikában s ezt a létminimumot — egész Amerikában — nehéz megkeresni. Vannak elszánt embe-

rek, akiket e szimpla kijelentés nem riaszt meg, s nem bontja meg Amerikáról termelt illúziójukat s ezek azok a romantikus, Európában is éllhetetlen, elhelyezkedni nem tudó, tulkulturált, de improduktív vakmerők és pillanatok alatt összehullók, akik lázban égve érkeznek meg Amerikába s vagy a legközelebbi hajóval visszautaznak hazájukba — ha lehet — vagy beletörődnek a legnehezebb és elsősorban testi munkába. melynek nincs oázisa.

— 1918-ban mindenki, aki Argentínát ismerte, rohant az első hajóval Amerikába. Első sorban az ügyes németek érkeztek meg szállvarzámmal, szivarszípkával, szájharmónikával, fényképező-géppel. Bazárokat nyitottak s itt árulták az aszpirint s az unguentum boricumot. Azóta a Középeurópaiaknak nincs keresnivalójuk itt. Buenos-Ayres a legnagyobb olasz város a világon. Olaszok és spanyolok — a legtöbbje napszámosmunkás — akik nem tanult fizikai munkát végeznek s így tengetik életüket. Mi, magyarok kizárólag a németekre vagyunk utalva, ha csak cipőtakarítással nem jutunk önálló keresethez. A németek — hárlassu tempóban — de már föladják a háború előtt kiharcolt jó pozícióikat. Mindenütt ott van a yenki, hozza a pénzt, elfoglalja a vezetőállást s éppen csak kis helyet ad angol testvérének, a többi nemzet fiaival nem törődnek. A cordobai hatalmas villamosműveknél, mely önálló német üzem volt, ma csak egy-két német lézeng, a Deutsche Bank s az Überseebank kivonult s ezzel megszűnt a hajdani német befolyás, s itt magyar munkás nem kaphat elhelyezést, ha még oly megfelelő is . . .

— A híres argentinai pampának, ahol a La-Plata buza, meg tengeri terem, rendkívül fejlett és sűrű vasuti hálózata van s az egész üzem már francia és angol kezekbe ment át. Ezeknél a vállalatoknál német vagy magyar ember hiába kér munkát. A kikötőépítkezések a franciáké, a nagybankok yenki és angol kezekben vannak.

Az itt élő s megélő magyarok — fogorvosok, lókupecsek, szűresek, szabók — mesterségükben elsősorban csak így élhetnek meg. Amerika nem a kezdők hazája. Tapasztaltnak, erősnek, okosnak s amellet fiatalnak kell lenni, hogy idő legyen a pár száz pezó havi keresettel reménykedni, kívánni a jobb idöket. A szellemi munkás, irodai alkalmazott fizetése nagyon kevés. Építész vagy mérnök fizetése százötven, kétszáz pezó. Ebből — szerényen számítva — százhusz-százhatvan pezó kell egy havi megélhetésre. Az újság egy száma tíz cent, villamos

jegy tizenkét cent, egy szerény ebéd négy-öt pezó. A lakás nagyon drága. Havonta nyolcvan-száz pezó, de butorozás nélkül. Itt nem divat a butorozott szoba, lakás vagy penzió. Hitel nincs, a részletfizetési rendszer ott is szünetel. De divatban van lakásért lelépést adni, illetve kapni. Általános a valutázás. Komoly művészet, irodalom nincs. Mozi a fő szellemi táplálék, de egy mozijegy három-négy pezóba kerül.

Ezeket mondotta a főmérnök, fanyar, szomorú csokorba kötve emlékeit Amerikáról s hozzátesztük, lehet, hogy erős, munkás, szívós emberek a Vágyak országában csakugyan boldogulnak, az álmódzók, a gyöngék azonban ne áltassák magukat, ott egész rövid idő alatt elgázolná őket a speciális ritmusu üzleti élet kérelhetetlen tankja.

Rigó Jancsi hegedűje.

Elveszett az értékes Stradivarius.

Aligha akad olyan magyar ember, aki ne emlékezne Rigó Jancsira és kalandos házasságára Caraman-Chimay hercegnővel, a nagyszépségű Ward Klárával, a kit férjétől szöktetett meg. A nagy szépségű Chimay hercegnő az amerikai multimilliárdos Ward leánya volt. A múlt évszázad végén, 1896-ban beleszeretett az akkor már negyvenkét esztendő és egyáltalán nem szép magyar cigányprimásba, Rigó Jancsiba. Elhagyta férjét, elvált tőle és Rigó Jancsival együtt Magyarországra költözött. A nagy szenzációt keltett házasság azonban alig három esztendőig tartott, az amerikai multimilliárdos-kisasszony és volt hercegnő kijózanodott és visszatért Amerikába. Rigó Jancsiból ismét közönséges cigányprimás lett, aki ismét hegedűjével kereste meg kenyerét. Az összeomlás után bandájával együtt Amerikába ment és utoljára Newyorkban hangversenyezett. A „Képes Magyar Újság” című newyorki napilapból most arról értesülünk, hogy Rigó Jancsít Newyorkban nagy szerencsétlenség érte. Ellopták 10.000 dollár értékű valódi Stradivarius-hegedűjét, amelyet Chimay hercegnő ajándékozott neki. A newyorki rendőrség eddig hiába nyomozott Rigó Jancsi hegedűjének tolvaja után, nem sikerült megtalálni sem a tolvajt, sem a hegedűt. Az amerikai lapok azonban a nagy lopás kapcsán ismét foglalkoznak Rigó Jancsival, a dúsgazdag és nagyszépségű Ward Klára egykori férjével és ismét közlik fényképét az immár hatvankilenc esztendő magyar cigányprimásnak.

Elhájásodás, köszvény és cukorbai esetén a FERENC JÓZSEF keserűviz javítja a gyomor és a belek működését, élénkíti az emésztést és előmozdítja az anyagcserét.

HIREK.

Az Aradi Közlöny előfizetési ára május 1-től:	
Egy hónapra	36 lei
Negyedévre	108 lei
Félévre	216 lei
Égész évre	432 lei

Halálos kardpárbaj.

(Kirchner tengerész-hadnagy tragédiája.)

Budapestről jelentik: Április végén Landauer Ede dr. bankhivatalnok, Landauer Béla volt képviselő fia, karpárbajt vívott Kirchner Sándor huszonnégy éves tengerészhadnaggal, akivel egy hölgy miatt összeszólkkozott. A párbaj Santelly vívótermében folyt le végkimerülésig, bandázs nélkül, szurással. A segédek kijelentették, hogy a súlyos feltételekre való tekintettel a párbaj-segédsegtől visszalépnék és csak mint tanúk maradnak ott. A párbajt Santelly vívómester legidősebb fia vezette. Az első összecsapásnál egyik fél sem sebesült meg, a másodiknál Kirchner megvágta Landauer fülét. Ebben a pillanatban Landauer anélkül, hogy hátraugrott volna, kardját mereven előre nyújtotta. A kard hegye a támadó Kirchner hónaljába szuródott és ütőerét keresztülvágta. Lumitzer tanár részeseítette első segélyben, de a vérzést nem tudta elállítani. Műtétet hajtottak végre, a melynél a vérzés elállítására tíz centiméterre fel kellett vágni a szerencsétlen tengerészhadnagy hónalját. A műtét óriási vérvesztésekkel nagynehezen sikerült. Kirchner a Verebély-klinikára szállították, ahol egész karja megfeketedett úgy, hogy amputálni kellett. A fertőzés átterjedt az egész szervezetre és Kirchner április 30-án meghalt. A rendőrség Landauert szándékos emberölésért letartóztatta.

— A főpolgármester Bucuresztiben. Dr. Robu János főpolgármester ma Bucuresztibe utazott, ahol fontos tárgyalásokat folytat Arad város kulturkérdéseiről a szépművészeti minisztériumban.

— Előleptetett telekkönyvvezetők. Az igazságügyminiszter Martin Óábor, Hohn József, Káló György, Papp Vazul aradi, Békesi Géza baia de crisi (körösbányai), Koczka Gyula buteni (körösbökényi), Bartha Bálint, Szántó Gyula radnai, Zakariás Ernő chisineui (kisjenői), Nárác György pecicai (pécskai) és Medgyesi Árpád brádi telekkönyvvezetőket szolgálati évük elismeréséül magasabb rangú fizetési osztályba léptette elő.

— A magyar—cseh határcsere. Budapestről jelenti a MTL: A magyar—csehszlovák határcsere megvizsgálására kiküldött bizottság megvizsgálta a március 15. és 21-iki és az április 10—12-ike között történt incidenseket. A vizsgáló bizottság tagjai közös jegyzőkönyvet vettek fel. Az április 3-iki és 13-iki incidensről, amelyekre nézve magyar részről emeltek panaszt, a cseh bizottság nem tudott. Ezt a két esetet most a magyar bizottság jegyzőkönyvben hozta a cseh bizottság tudomására. A tárgyalások simán folytak le.

— Halálra ítélt kém. Budapestről táviratozzák: A budapesti honvédtörvényszék Sulla-Schuller Ferenc polgári egyént a május elsején megtartott főtárgyaláson kémkedés miatt kőlélekhalálra ítélt.

— Diana sósborszesz mindenki nek nélkülözhetetlen.

— Az angol királyi pár Rómában. Londonból jelentik: V. György angol király és felesége hetedikén, hetikén érkeznek Rómába, hogy III. Viktor Emanuel királyt és a római pápát meglátogassák.

— Egyenruhás bérkocsisok Aradon. Az aradi bérkocsisoknak június elsejétől kezdve bucuresti minta szerint egyenruhát kell viselniük. Egy felsőbb rendelet szigorúan előírja az egyenruha viselését. Aki nem alkalmazkodik a rendelethez, június elsejétől nem kap hajtási engedélyt.

— Házasság. Vadász Böske és dr. Hirsch Sándor folyó hó 4-én este 6 órakor a helybeli izraelita templomban házasságot kötnek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Massaryk feleségének balesete. Prágából jelentik: Massaryk köztársasági elnök feleségét szélhűtés érte. Állapota súlyos.

— Egy lakáscsere bonyodalmai. Klein József hirdetőtulajdonos eladta a Str. Veliciu (Lipót-utcai) házat Engelhardt kereskedőnek azzal a feltétellel, hogy lakást cserélnek. Megkötötték az előzetes szerződést, amelyet április 1-én kellett volna perfektuálni és május 1-én a lakáscsere megtörténnie. Engelhardt háztulajdonosa azonban nem egyezett bele a lakáscserebe és így Klein József nem adta át a szerződésben foglalt megállapodás dacára sem a lakást. Engelhardt kilakoltatási kérelmet nyújtott be az aradi járásbíróshoz, amely elutasította a kérelmet azzal, hogy a járásbíró csak abban az esetben hozhat ez ügyben érdemleges döntést, ha a törvénytörvényesnek ismeri el a Klein és Engelhardt közti előzetes megállapodást.

— Közvetlen repülőforgalom London és Genf között. Londonból jelentik: London és Genf között Párison keresztül közvetlen légi szolgálatot szándékoznak berendezni. A légiút hat órát venne igénybe.

— A Lloyd-bank ügye. A timisoarai (temesvári) Lloyd-bankbúvás ügyében még mindig nem nyugodtak meg a kedélyek. A hitelezők nagyrésze nincs megelégedve a bank igazgatóságának mostani ténykedésével és általános az a vélemény, hogy az igazgatóság tagjai nem hajlandók a kiegyezés tekintetében semminemű áldozatra. A hitelezők egy része már megelégedne 40 százalékos kiegyezési kvótával is, noha a bukás után 60 százalékról volt még szó. Az igazgatóság azonban eddig semmiféle biztosítékot nem szolgáltatott arra, hogy ezt a negyven százalékot a június 6-án megtartandó tárgyalásig elő tudja teremteni. Ha az igazgatóság legalább negyven százalékot garantálna, akkor legalább is a kisebb hitelezők kiegyeznének és a bank ellen folytatott büntügyi eljárás jelentékevnyhülne.

— Kétszázharminchét utas hajószerecsétlensége. Párisból jelentik: Hir jött Fokvárosból, hogy a „Mosamedes” portugál postagőzös a Frie-foknál zátonyra jutott. Egy másik hajó, amely szikratávirón fölvette a segítségkérést, a szerecsétlenség színhelyére sietett, de a portugál gőzösnek már csak árbcéai látszottak ki a vízből. Azóta sikerült megállapítani, hogy a portugál hajón a személyzetén kívül 287 utas volt, akik valószínűleg mentőcsónakokra szálltak, de hollétükről még nincs jelentés.

Aradmegyében pusztít a kolumbácsi légy

— Megakadt a mezei munka. — Pusztul a marha-állomány. — Újabb jelentések. —

Beszámolt róla az *Aradi Közlöny*, hogy Aradmegyében kolumbácsi légy pusztít és hogy a sibisi járásban eddig ötven állat pusztult el a mérges csipések következtében. A kolumbácsi légy — lapunához érkezett jelentések szerint — Aradmegye többi részében is rettenetesen kárt okoz és tömegesen szedi áldozatait. Így Illia (Marosillye) és környékén a kolumbácsi legyek oly hatalmas rajokban jelentek meg, hogy a lakosság kénytelen a szántást éjjel végezni, azt is csak akkor, ha holdfény van. A kolumbácsi légy számtalan szarvasmarhát pusztított el ezen a környéken, de még ezeket a károkat is felülmulja az, hogy a szántást és vetést, amelyet a földművesek az esőzések miatt nem tudtak befejezni, most is csak a legnagyobb nehézségek és anyagi veszteségek árán végezhetik el.

A lakosság állítása szerint a kolumbácsi legyek ily nagy rajokban a hetvenes évek óta nem jelentkeztek. Célról (Almásról) érkező jelentés szerint április 26-án olyan hirtelen és sűrű rajokban jött a brodestil erdők felől a kolumbácsi légy, hogy a gazdák szinte menekülésszerűen siettek haza állataikkal a földekről. A kolumbácsi légyrajok ellepték az egész környéket. Az országút változással kihalt: egyetlenegy igavonó állatot sem mertek kihajtani a gazdák. A mezők néptelenek.

— Megnyitott a „Pannónia” étterem kellemes kerthelyisége és egész nap a t. közönség rendelkezésére áll. Elismert kitűnő konyha. Elsőrendű italok. Minden vasárnap és ünnepnap délelőtt fél 11 órától déli 2 óráig sörzene. Almay Laci zenekarával.

— A forgalmi adó befizetések sorrendje. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy május hónapban a forgalmi és luxusadó befizetések sorrendje a következő: 5-én A., B., 7-én C., D., 8-án E., F., 9-én G., H., 10-én I., K., 11-én K., L., 12-én M., 14-én N., O., 15-én P., 16-án R., 18-án S., 19-én S., 22-én T., 24-én U., V., 25-én W., Z. és 26-án a társaságok.

— A városi ügyészek ügyvédi gyakorlata. Az Aradi Közlöny megemlékezett arról, hogy a belügyminiszter dr. Nedelcu Miklós ügyvédet városi ügyészé nevezte ki. Dr. Nedelcu már el is foglalta állását dr. Jegessy Károly főügyész mellett. Az új közigazgatási és ügyvédi rendtartás értelmében a városi ügyészek is folytathatnak ügyvédi gyakorlatot. Dr. Jegessy és dr. Nedelcu tagjai az aradi ügyvédi kamarának és értesülésünk szerint az ügyészi teendők mellett ügyvédi praxist is folytatnak. Természetesen belső városi közigazgatási ügyekben nem állanak a közönség rendelkezésére.

a mezei munkát nem tudják folytatni és egyesek éjszaka dolgoznak, mikor a légyrajok letelepednek. Ápr. 27-én, amikor eső esett, a gazdák abban a hiszemben, hogy az eső elpusztította a férgeket, kiereztették jószágukat. A kolumbácsi légy azonban éppen ebben az időben pusztított a leghevesebben és igen sok állat elpusztult a mérges csipések következtében. Bentestúr. (Boncafalván) nyolc szarvasmarha esett áldozatul a kolumbácsi légynek és más községekben is nagy pusztítást vitt végbe az állatállományban.

A gazdák úgy védekeznek, hogy előbb erős füsttel kifüstölik az istállóból a legyeket, azután az istálló ajtaja előtt tüzet raknak, hogy a füsttel távolítsák a férgeket. Így is naponta sok állatot elpusztít a veszedelmes légy, amely a Bánság déli részén levő erdőségekből rajzik szét mindenfelé. Eleinte kékkelési helyen mutatkozik, majd rajokba csoportosulva a Duna folyásával szemben felhőszertesen halad felfelé. Amikor a raj kiér a Duna szorosából, szétszóródik a szélrózsa minden irányába. A veszedelmes légy gyökeres kintása teljesen lehetetlen és csak úgy lehet ellene védekezni, hogy az állatokat nappal nem hajtják ki mezei munkára és az istálló előtt trágyából és nedves ágakból tüzet raknak. A megcsipett állatokat ecetes borogatással kell kezelni.

— Nikolaj Aradra jött szerencsét próbálni. Érdekes vendége volt ma az aradi államrendőrségnek. Egy Kirene Nikolaj nevű tizenhárom éves orosz fiú jelentkezett, mert semmiféle igazolványa nincs és szeretne Aradon elhelyezkedni. Az orosz fiú elmondotta, hogy három évvel ezelőtt jött el egy katonával Oroszországból. Szüleit és testvéreit meggyilkolták. Őt egy katona mentette meg, aki három évvel ezelőtt szökött meg az orosz pokolból és magával hozta a tizenhárom éves Nikolajt. Eddig Sighetul-Marmacien (Máramarosszigeten) laktak, de nevelőapja nagy nyomorban él és nem tudja őt eltartani. A fiú elindult szerencsét próbálni és így jutott Aradra. A rendőrségnek sikerült elhelyezni a minden támasz nélkül levő árva gyermeket.

— Dr. Kugél Ede nőgyógyász tanulmányutjára hazatért, rendelését megkezdte Str. Alexandri 5. (Salacz-u. 3.)

— A ki nem fizetett közveitési díj. Salacszy László polgári pert indított Mará László és Frank József kereskedők ellen, akik között egy adás-vételi üzletet bonyolított le, melyért a 40000 lei honoráriumot nem fizették meg. A törvénytörvényesek ez ügyben mára tüzet ki a tárgyalást, melyet tanfihallgatások miatt elhalasztott.

— Új könyvek: Czifra Géza, Chorus Eroticus, Regnier. Aki félt a szerelemtől. Kaphatók az összes könyveskereskedésekben.

— Hetvenezer munkanélküli. Berlinből jelentik: A legutóbbi kimutató szerint a munkanélküli fémipari munkások száma 20 ezerről 70 ezerre emelkedett.

— Elgázolt kisgyermek. Slepek György kocsis teherszállító kocsijával ma délelőtt elgázolt egy két éves gyermeket, akit súlyos sérülésekkel a kórházba szállítottak. A vigyázatlan kocsis ellen megindult a rendőri eljárás.

— Magyar nők ajándéka a yorki hercegnek. Londonból jelentik: Gróf Szapáry László londoni magyar követ a magyar nők megbízásából egy magyar himnussal dúsan díszített pompás ruhát ajánlottak fel a yorki herceg feleségének és egyúttal az ajándékozó magyar hölgyek szerencsekívánatait is tolmácsolta esküvője alkalmából. A hercegnő egy Szapáryhoz intézett levélben köszönte meg a magyar nők gyöngéd figyelmességét.

— Egy mulatóhely huszonhárom millió csődje. Prágából táviratozzák: Az „Eden”-mulatóhely vállalkozói, akik a „Luna”-parkon elvesztették minden vagyonukat és még tavaly csődöt kértek maguk ellen, most egyezkedni próbálnak hitelezőikkel. Adósságaik 23,300,000 cseh koronára rugnak, amelyvel szemben 7,700,000 cseh korona vagyon áll.

— Agyonlőtt munkásvezérek. Párisból táviratozzák: Ideérkezett jelentés szerint Barcelonában a vörös szindikátus elnökét és a szindikátus egy banktisztviselőjét tegnap a nyílt utcán revolverrel agyonlőtték.

— Idegenek utazása Németországba. Berlinből táviratozzák: A Wolff-iroda megátalja azokat a híreket, miszt hogyha Németország megnehegítene a külföldiek beutazását. A német hatóságok számírnak nehézséget nem görgetnek a külföldiek beutazása elé és a határon való ellenőrzést is a legmesszebbmenő előzékenységgel eszközölik.

Báró Nopcsa Ferenc előadása Londonban

(Egy magyar tudós ünneplése.)

Londonból jelentik: Báró Nopcsa Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia tagja a londoni Zoological Societyben előadást tartott a madarak röpkészségének keletkezéséről. Nopcsa tizenhat éve foglalkozik ezzel a kérdéssel. Mostani előadásán bemutatta a repülőzervek anatómiai keletkezéséről szóló elméletét és azt fejtette ki, hogy a repülő állatok eleinte nem fákban, hanem a földön éltek. A jelenlévő angol tudósok élénk tetszéssel fogadták az előadást. Báró Nopcsa Ferenc tiszteletére az előadás után lakoma volt, amelyen gróf Szapáry László londoni magyar követ is résztvett. Charles Mitchell, a Zoological Society elnöke felkösztöntöt mondott a magyar kultúrára és hangsúlyozta, hogy Magyarországra és Angliára között a legrégebbi időtől fogva mindig a legszívélyesebb viszony volt. Szapáry követ válaszolt a felkösztöntőre és rámutatott az egész kulturvilág szolidaritására. Végül pedig az angol tudósokat elnökölt.

A vingai bankrablás.

(Nő is volt a tettesek között.)

Vinga község lakosságát, állandó izgalomban tartja a szombatról vasárnapra virradó éjszaka történt vakmerő bankrablás. Az eddigi nyomozás kétségtelenül megállapította, hogy a környékbeli falvakban jószervezett rablóbanda működik, amely az utóbbi időben az ortisoarai (orcifalvai) (mertisarai (mercifalvai) rablásokat elkövette és a Téger-éle kastélyt kifosztotta. Kiderült, hogy a rablók az udvar kertje oldaláról hatoltak az épülethez. A rablás módja és az összes körülmények egyeznek a Téger-kastély és a környéken elkövetett rablások módszerével.

Érdekes, hogy a Vingai Takarékpénztár kirablását előre bejelentették a tettesek. A Téger-kastély kirablásánál ugyanis a gyilkos fenyegetésekkel megrémített embereknek kijelentették, hogy rövidesen a vingai takarékpénztár kirablása következik. A rablás hatása alatt polgárőrséget alakítottak a vingaiak. A polgárőrök fegyver hiányában botokkal teljesítenek szolgálatot. Vinga község közbiztonsága az utóbbi időben a legnagyobb veszélyben forgott. Nemrég Kornis Bernát kereskedő üzletét rabolták ki az éjjeli órok szemeláttára, akik fegyver hiányában nem merték a rablást megakadályozni.

A bankszolgálat valóságából kitűnik, hogy a rablók egyike nő volt. A takarékpénztár a rablás következtében több, mint 100 ezer lei kárt szenvedett, mert a tettesek minden kezük ügyébe került társavat megsemmisítettek. A nyomozás eddig semmi eredményt nem tud felmutatni.

Mozi.

* A Szent Parazitus Testvérek első része még csak csütörtökön látható az Urániában. A páratlanul érdekes filmatrakció eddigi előadásain olyan nagy sikert aratott, mely méltóan sorakozik az eddigi nagy mozisikerek mellé. A fekeféhez történeti eleveedik meg ebben a nagyszerű fantáziával megalkotott, minden részleteiben lebilincselően érdekes kalandos filmben, amelyben Stuart Webbs, a hírneves detektív folytat kemény harcot a világhírességre emelkedett zsarolófarsasággal, a nevezetes Szent Parazitus Testvérekkel. A nagyszerű film első része még csak csütörtökön kerül vetítésre az Urániában.

* A szerelmi csapda címen igen érdekes dráma kerül csütörtökön bemutatásra az Apollóban. Nagy világi kép: egy dúsgazdag bankár éli a maga magyszerű váltázatos életét, míg elhanagolt felesége az irodalomban keres vigasztalást. A véletlen segítségével egy fiatalember ismeretségét szerzi meg, meg is szeretik egymást, de végül kiderül, hogy az ideál férjes nő nem szabad s e fölötti barátában a fiatalember öngyilkosságra szánja el magát. A dorbézoló férfi közben tönkre megy az utolsó tétet egy versenyóra teszi fel, de veszít. Majd pedig egyik tönkretett üzletfele boszúból agyonlövi őt. Az asszony szabad lesz az idillből boldogságos házasság lesz. A pompás filmet csütörtökön, pénteken és szombaton vetíti az Apolló

A német kormány új javaslata.

Kedvezőbb a hangulat Párisban. — Csütörtökön nyilvánosságra hozzák a jegyzék tartalmát.)

Berlinből táviratozzák: A német kormány új javaslatát tartalmazó jegyzéket, amely a Ruhr-kérdés megoldását célozza, ma éjszaka táviratokban továbbítják a német birodalom külföldi idegen hatalmakkal levő képviselőihez. A német nagykövetelek a táviratokban megkapott jegyzéket holnap délelőtt egy időben nyújtják át Londonban, Párisban, Rómában, Brüsszelben, Tokióban és Washingtonban, mert az okirat a szövetséges és társult hatalmak kormányaihoz van címezve. A sájtónak a kormány holnap délelőtt adja ki a jegyzéket közlés céljából. A párisi sajtót a Qual d'Orsayn úgy tájékoztatták, hogy a francia kormány hajlandó megfontolni az új német javaslatot.

Irodalom, művészet

Burián Károly aradi vendégfellépésével

Tegnap és tegnapelőtt este ünnepe volt a színháznak, mert Burián Károlyt, a világhírű tenoristát látta vendégül. Tegnapelőtt a Bajazzokban, tegnap este pedig a Carmenben gyönyörködött a közönség Burián művészetében. Játékban olyant adott, amihez fogható Aradon a legnagyobb vendégektől sem látnunk. A Bajazzok megcsalt komédiáját annyi realizmussal alakította, hogy lenyűgöző és szuggesztív erővel hatott a nézőtér publikumára. Minden pillanata a nagy művészé, aki sohasem feledkezett meg arról, amit alakít és sohasem érezteti azt, hogy csak játszik, hogy csak a színpadon jár a Bajazzok komédiájának fájdalma. Csupa szív volt Burián a Carmen megcsalt Don Joséjában is, élet és realitás volt minden mozdulatában és arcjátékában minden árnyalatában. Buriánnak nem ezek az operák a paradésszerepei, mert kimondottan Wagner-tenorista, de ezekben is minden áriában ugyan csak megmutatta oroszlánkörmeit. Zenei intelligencia, fellogásbeli mélység és finoman csiszolt, tökéletes iskolájú tenor Burián tulajdona. Játzva győzi a partitúrák minden nehézségét. A zenekart és az operák szereplőit ragadta magával, s az előadásokat nemcsak Burián nagyveve, hanem ének- és játékbeli ereje is ünneppé avatta. A közönség az egyes felvonások után hosszasan ünnepelte a művészt és számtalanszor szóhította a függöny elé. (b. i.)

* A színház műsora. Csütörtök: Bibliás ember. Burián Károly fellépései. Péntek: Román előadás. Szombat: Román előadás.

* A timisoarai (temesvári) filharmonikusok aradi hangversenye. Zenei művészeti esemény színeibe lesz szombaton, 12-én este a Kulturpalota nagyterme. Neubauer mérnök, karmester vezetésével a timisoarai (temesvári) filharmonikusok nagyszabású hangversenyt rendeznek Aradon. A műsorban Gluck, Haydn és két Wagner-zenedarab is szerepel. Arra való tekintettel, hogy a zenekart tagjai még szombaton éjjel visszautaznak Timisoarára (Temesvárra), a hangverseny pontban 8 órakor kezdődik. Jegyek a Scherhag-cégnél kaphatók.

* A tájékoztatást a külügyminiszterium politikai osztályának vezetője adta. Hangsúlyozta még, hogy a kormány nem lesz kicsinyes és minden attól függ, hogy lát-e jóindulatot a német javaslatban? Valószínűnek tartják, hogy a német kormány akkora jóvátételt ígér, amelynek pénzbeli értéke legalább 30 milliárd aranyárka, amit a francia kormány a tárgyalások megkezdésének alapjául hajlandó is elfogadni, ha úgy találja, hogy a felajánlott garanciák erre az összegre biztos fedezetet nyújtanak.

Csütörtök este fejezi be Burián

Károly, az európai hírvéltorista aradi vendégjátékát. A „Bibliás ember”-ben lép fel csütörtök este a nagyevű művész, akit az aradi közönség két estén át nagy óvációban részesített. Burián utolsó fellépétere jegyek a színházi pénztárnál válthatók.

* Nagy Otza fényképész műtermé állandóan. d. e. 8-tól d. u. 7 óráig, vasárnap és ünnepnapokon is, nyitva van. Műterem: Arad, Bul. Reg. Maria (v. Andrássy-ut) 22. sz., földszint, megveházzal szemben.

* Mérsékelt helyárok mellett vasárnap délután a Cigány című magyar népszínművet hozza színre a városi színház elsőrendű szereposztásban.

* Békefi-Szalay tanítványok hangversenye e hó 10-én a Kulturpalotában. Jegyek Kerpelnél

* Wolff Károly tárlatának sikere. Kedden nyílt meg a Kulturpalota kiállítási termében Wolff Károlynak, a kiváló festőművésznek kéniállítása, amelynek csodájára jár Arad műpártoló közönsége. Már az első napon kilenc festményt vásároltak, ami beszélő bizonyossága annak, hogy Wolff művészete magas színvonalon áll és gyönyörűséggel tölti el a szemlélőt. A remekbe készült képek ára szolid és így mindenkinek, aki szereti a szépet és művészt, módjában van Wolff-képpel otthonát díszíteni.

Csereüzlet — differenciával. Az

Aradmegyei Gazdasági Egyesület fogyasztási szövetkezete 1920-ban rekompenzációs üzletet kötött a clujji (kolozsvári) Gyáriparosok Előjárati Szövetkezetével. A szerződés szerint 1920. március és április hónapban 600 métermázsa búzát, 100 métermázsa árpát és ugyancsak 100 métermázsa zabot kellett szállítani az Aradmegyei Gazdasági Egyesületnek. Ennek ellenértékül bört kaptak a Gyáriparosok Szövetkezetétől. A csereüzleten azonban 10,973 lei különbözet merült fel a Gazdasági Egyesület javára, amely az összeg erejéig polgári pert indított a gyáriparosok ellen. Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma tárgyalta az ügyet, de a tárgyalást tanúkihallgatások miatt elhalasztotta.

Bethlen és Kállay megérkeztek Párisba

(Tárgyalások a magyar jóvátételről. — Kihallgatáson Millerand elnököl.)

Párisból táviratozzák: Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter kedden reggel érkeztek meg a francia fővárosba. A magyar államférfiak ideérkezését nagy érdeklődés előzte meg. Noha a német ajánlatról szóló hírek foglalkoztatják elsősorban a párisi sajtót és a közvéleményt, mégis nagy érdeklődéssel és kíváncsisággal fogadták a magyar kormányférfiakat. A pályaudvaron több fotográfus és mozifényképész jelent meg, hogy az érkezés képét megörökítse. A fogadtatáson megjelentek a párisi magyar követség összes tagjai és a magyar kolónia is nagy számban. A nagy párisi lapok képviselői a Claridge-szállóban várakoztak Bethlenre és Kállayra. Minthogy május elsején az autótakszik nem közlekedtek, a magyar küldötteket Hevessy követségi tanácsos automobilja vitte a Champs Elyséesen levő szállásukra, a Claridge-szállóba. A megérkezés napjának délutánján már több megbeszélést folytatott Bethlen. Tárgyalt Delecroixval, a jóvátételi bizottság belga és Bradburival, a bizottság angol tagjával. Ma délelőtt 11 órakor Poincaré miniszterelnök fogadta kihallgatáson a magyar küldötteket. Délután négy órakor pedig Barthouval, a jóvátételi bizottság elnökével folytatott megbeszélést. Holnap délelőtt kihallgatáson teszik tiszteletüket Millerandnál, a köztársaság elnökénél. A francia sajtó behatáran foglalkozik a magyar kormány képviselőinek párisi utjával. A Matin azt írja, hogy azért jöttek Párisba, hogy képviseljék Magyar ország ügyét a jóvátételi bizottság előtt, amely legközelebb fogja megállapítani a Magyarországot terhelő jóvátétel összegét. Bethlen a bizottság legközelebbi ülésén beszédet fog mondani, amelyben ki fogja fejtetni, hogy Magyarország semmiképpen sem akar kibujni kötelezettségei alól, de az ország pénzügyi helyzete olyan, hogy ha nagyobb összeg megfizetésére köteleznék, az egyértelmű volna az ország csődbekkergetésével. Az a körülmény, hogy a francia kormány vezetői már megérkezésük másodnapján sietnek fogadni a magyar kormányférfiakat, kitünő benyomást keltett, mert a nyilvánvaló jóakarát jele. Az eddigi rendelkezések szerint Bethlen vasárnap utazik Londonba, ahonnan kedden fogadja lord Curzon külügyminiszter, aki Bonar Law távollétében a miniszterelnöki teendőket végzi.

Az Oeuvre is hosszabb cikkben foglalkozik a magyar kormány képviselőinek küldetésével. A lap szerint Magyarországnak az a kérése, hogy függeszék fel az elsőbbségi zálogjogot, amely a trianoni békeszerződés 180. cikkelye alapján a szövetségesek Magyarországot minden vagyonával és jövedelmével szemben megilleti. Az esetleges későbbi kölcsönre azonban Magyarországnak csak úgy nyújthat biztosítékot, ha a zálogjogok elsőbbségi előjogát megszüntetik.

Budapestről táviratozzák: Castagnetto herceg, olasz követ néhány nap múlva Rómába utazik, hogy jelen lehessen, amikor gróf Bethlen és Kállay ott tartózkodnak.

Bécsből táviratozzák: A Presse Bethlen és Kállay külföldi utjával kapcsolatosan azt írja, hogy a magyar szanálási terv negyven millió koronáról szóló rövidlejárati kölcsön, amelyet az állam devizavásárlások és sürgős állami kötelezettségek fedezésére használna és hatszáz millió aranykoronáról szóló hosszulejárati kölcsön, amelyet az ország gazdasági helyzetének reorganizálására és a korona stabilizálására fordítana a magyar kormány.

Közgazdaság.

A valutapiac.

A mai tőzsdei jegyzéseken csupán a svájci frank további értékcsökkenése figyelemreméltó, ami azonban egészen csekély mértékű és nem jelent különösebb áresést.

Aradi valutaárak. (Május 2.) Francia frank 14.10, svájci frank 39, dollár 211, dinár 2.10, szokol 6.10, márka 0.0120, lira 10.20, angol font 975, magyar korona 0.0350, osztrák korona 0.0030. **Kifizetések:** Budapest külföldi 26, belföldi 32, Bécs 330, Berlin 0.0073, Prága 6.30, Zürich 38.50, Milano 10.50, London 985, Páris 14.20, Newyork 212, Belgrád 2.20.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Május 2.) **Kifizetések:** Páris 14.14, Berlin 0.0070, London 972, New-York 210, Milano 10.48, Zürich 38.50, Bécs 0.0030, Prága 6.28, Budapest 410, **Valuták:** Napoleon 860, márka 0.0090, léva 1.50, török lira 1.40, angol font 980, francia frank 14.10, svájci frank 39.50, olasz lira 10.10, drachma 2.50, dinár 2.10, dollár 211, lengyel márka 0.0050, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.0350, szokol 6.15.

Zürichi nyitás. (Május 2.) Berlin 0.018750, Newyork 553.25, Milano 27.0250, Prága 16.4750, Budapest 0.10.50, Belgrád 5.75, Varsó 0.0125, Bécs 0.078, bélyegzett 0.0078.

Zürichi zárlat. (Május 2.) Berlin 0.0178, Amsterdam 216.50, Newyork 553.50, London 2569.50, Páris 37.37, Milano 2712.50, Prága 16.4750, Budapest 0.10.50, Belgrád 5.75, Varsó 0.0120, Bécs 0.007775. **Bécsi hivatalos zárlat.** (Május 2.) Prága 2120, Belgrád 740, Budapest 13, Varsó 1.54, Milano 3490, **Bucurestii** 325, London 329500, Newyork 71050, Páris 4805, Zürich 12440, Berlin 2.25, Amsterdam 27825.

Budapesti devizaközpont jegyzése. (Május 2.) Napoleon, Amsterdam 2035—2095, Belgrád 54—56, Berlin 0.17—19, **Bucuresti — lei** 26—28, London 24130—24730, an-

gol font 24155—24755, Milano 254—264, lira 259—269, Newyork 5200—5300, dollár 5220—5370, Páris 351—361, francia frank 356—366, Prága 54.50—60.50, Varsó 0.11.80—13, Bécs 0.07.40—7.70, osztrák korona 0.07.45—7.75, svájci frank 945—975.

Aranyértékeket követelnek a hadikölcsönökért.

Prágából jelentik: A lapok jelentése szerint Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia megegyeztek abban, hogy milyen feltételek mellett követelik Ausztriától és Magyarországtól a hadikölcsönök beváltását. Általános elvként az érdekelt államok abban egyeztek meg, hogy a hadikölcsönök kötvényeinek névértékét a kibocsátási időben érvényes aranyparitásban követelik. Felmerült az a gondolat is, hogy a kötvények névértékét az egységekben a nemzeti államok pénzegységeire átszámítva fizesse Magyarország és Ausztria vagyis koronáért dinárt, lejt, szokolt fizessenek. Magyarország máris kijelentette, hogy elismeri a hadikölcsönök kifizetésének kötelezettségét. Azonban a fizetésre haladékot kér, mert most csakis a mai magyar koronában tudná kielégíteni a külföldi kötvénytulajdonosokat, amint a magyarországi kötvénytulajdonosoknak is csak magyar koronában fizeti a kölcsönök kamatait. Valószínűnek tartják, hogy a hadikölcsönök kifizetésének problémáját csak a magyar jóvátétel kérdésének teljes rendezésével egyidőben fogják megoldani.

= **A gurahonti állatvásár.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a kereskedelmi minisztérium leirata alapján közli, hogy a minisztérium döntése szerint a gurahonti állatvásárt ezután nem február 16-án, hanem február 10-én fogják megtartani.

= **A középeurópai államok aranyparitása.** A középeurópai államok április hónapra megállapított aranyparitásai a következők: Németországban egy aranykorona 4999 papírmárka, Német-Ausztriában egy aranykorona 14.400 papírmárka. Csehszlovákiában egy aranykorona 5.48 papírmárka, Jugoszláviában egy aranydinár 17.8 papírdinár, Lengyelországban egy aranykorona 9292 papírmárka, Magyarországon egy aranykorona 620.83 papírmárka. Romániában egy aranylejt 27.027 papírlajt és Olaszországban egy aranylira 3.86 papírlira.

Sport.

— Az Aradi Athletikai Club május hó 4-én (pénteken) este 9 órakor a Városi kávéház emeleti helyiségében választmányi ülést tart.

— AAC—Gloria-CFR. old-boys bajnokság. Az Aradi Athletikai Club old-boys csapata május 5-én d. u. 6 órakor tartja old-boys bajnoki mér-

közését a Gloria-CFR. jónévű csapatával az AAC. Str. (Török Gábor-utcai) sporttelepén. Tekintettel a Gloria-CFR. megerősödött együttesére, a két csapat találkozása döntő jelentőséggel bír a bajnokság elnyerésére.

A vig szalmaözvegy.

(Amikor hazajön a katona-férj.)

Érdekes bűnügyben hozott ma felmentő ítéletet az aradi törvényszék Kovács József táblabíró elnök leté alatt működő büntető tanácsa Demsorean János kuvini parasztgazda 1920-ban vonult be katonának, amikor fiatal szép feleségét apósa, Lazarescu József gondviselésére bízta, aki azonban nem a leglelkismeretesebben teljesítette vője megbízását. Az történt ugyan is, hogy a tüzes és temperamentumos szép fiatal menyecske néhány nap múlva megunt az egyedüllet unalmas magányát és nyughatatlan vére serkentésére elhatározta, hogy férje távolléte alatt kiélvezi az aranyzabadságot Minden bálon jelen volt és sok kuvini legény szívét gyújtotta csillogó szemével lobbanásra. A legények viszont éjjel-nappal a fiatal menyecske körül forgolódtak. Hogy kegyeibe jussanak. Az asszony haragosai értesítették a távollában levő férjet felesége viselkedéséről. A férj nyomában szabadságot kért és kapott ezredétől és haza sietett, hogy felesége szerelmét visszaszerezze a maga részére. Demsoreané, amikor értesült, hogy férjét már mindenről tudatták, azt gondolta, hogy halálalosszút akar állni hiütlensége miatt és ezért még jobban körübovezte magát a falu legényeivel. A faluba érkező Demsorean lakását csaknem teljesen üresen találta, elment tehát barátjához, Sirb Józsefhez, akinél szállást is kapott. A megcsalt katona barátja tanácsára elhatározta, hogy levélben hívja vissza törvényes hitvesét a családi fészekbe, amikor pedig az asszony erre sem válaszolt, barátjával elment apósa házába, ahol a menyecske tartózkodott, azzal az elhatározással, hogyha szép szóval nem megy, hát erőszakkal viszi vissza feleségét lakásába. Hogy az asszonyt megijesszék, egy töltött vadászfegyvert is vittek magukkal és így kopogtattak be az öreg Lazarescu József házába. Az öreg nem a legszívesebben fogadta vőjét, a kívül hamarosan hangos szóváltásba kerekedett. A nagy lármára jött ki a szobából Demsoreané, aki szintén férjére támadt. A felbőszített férfi ekkor, kikanta barátja kezéből a fegyvert és Lazarescua lött, akin azonban a golyó csak jelentéktelen sérülést ejtett. A szobában elrejtőzött legények a lövés után lefogták Demsoreané, megkötözték, megverték és bevitték a csendőrségre, ahonnan két napig volt lefartóztatva. Az ügyészség szándékos emberölési kísérlet címén emelt vádat Demsorean ellen, mivel azonban a kihallgatott tanúk valamennyien haragosai a vádlottnak és Demsorean úgy védekezett, hogy nem lött rá apósára, hanem a fegyver csak a vitatkozás hevében sült el, amelyet a sértett vallomása is megerősített, a törvényszék az 1920. évi amnestia rendelet figyelembevételével Demsorean Jánost felmentette a vád és következményei alól.

A Rothschildok jövedelme.

(Egy bécsi lap leleplezése.)

A Rothschild név ma, a hirtelen meggazdagodások éveiben is elérhetetlen és megdönthetetlen nimbusz egész Európában. Kétségtelen, hogy a bécsi Rothschildok ma is nemcsak Ausztria, hanem egész közép-európa leggazdagabb pénzdi nasztját alkotják. Bécsi szerkesztőségünk most azt jelenti, hogy az egyik bécsi estilap leleplezést közöl, mennyi jövedelmet vallottak be a Rothschildok az elmúlt esztendőre. Az adóbevallások szerint a Rothschild-dinasztiának összesen 4700 millió osztrák korona jövedelme volt 1922-ben. Ebből Eugen Rothschildra 1500, Louis Rothschildra 1444, Altona Rothschildra 1384 és Georg Rothschildra 37 millió osztrák korona esik. Springer nagyiparos, az egyik Rothschild-lány férje 426 milliót vallott be. A bécsi estilap, amely ezeket az adatokat közli, fel van háborodva a Rothschildok adóbevallásán és azt állítja, hogy a koronázatlan pénzdinasztia tagjainak legalább tízszer annyi jövedelmük van, mint amennyit bevallottak. A lap szerint a Rothschildok adóelhárításukkal az államot milliárdok erejéig megkárosították.

oooooooooooo

Az üzlet — üzlet.

(Kereskedők versengése és családi drámája.)

Párisból jelentik: Tril városkában megdőböntő családi dráma játszódott le. Frayé Armand kereskedő néhány évvel ezelőtt te lepedett le a városkában s csakhamar vagyona és tekintélyre tett szert. — A múlt esztendőben azonban versenytársra akadt. Cantals József 55 esztendőes kereskedő ugyanolyan „vegyesüzletet” nyitott, mint Frayé. A versenytárs befolyását csakhamar megérezte. Az üzleti forgalma napról napra csökkenett, a vevői elmaradoztak. A 42 esztendőes Frayé erre hevesen udvarolni kezdett. Versenytársa feleségének. A városkában mindenki tudott a dologról, szélteben-hosszában azt beszéltek, hogy Frayé ezen az uton akarja versenytársát visszavonulásra kényszeríteni. Noha a viszony már nyílt úton volt, Cantals még sem szedte össze a sátorfáját, mint a hogy ezt Frayé remélte, mire Frayé megszöktette az asszonyt.

— Annál jobb nekem és az üzletnek! — jelentette ki nyu-

godt. filozófiával a felszarvazott férj.

Mikor Frayé látta, hogy ez sem hozza ki sodrából a versenytársát, visszavitte neki a feleségét. A megcsalt férj megbocsátott a hűtlennek és ismét házába fogadta. Frayé most olcsón kezdte vesztegetni az áruit, hogy ilyen módon kényszerítse visszavonulásra a „betolakodót”. Valakitől nagyobb összeget is kapott erre a célra és így a vállalkozás sikerült. Cantals nek oly rosszra fordult a sorsa, hogy nem tudott kötelezettségének eleget tenni és így fizetését eladni volt kénytelen. Cantalsné felháborodva kereste fel volt tisztelőjét.

— Mégis csak lelketlenség — így kezdte a szemrehányást — hogy egy idős embert megfoszt a kenyerétől.

Frayé nem szólt semmit, de a felesége rárohant haidani vetélytársnőjére és üldözni kezdte. A két asszony egymás hátát tépte, amikor Cantals is megjelent a színen. A kereskedő azonban nem a felesége védelmére sietett, hanem Frayé ellen fordult.

— Most végzek veled! — ordította magánkívül.

Frayé előkapta a revolverét és támadója hasába lött. Ennek ellenére Cantalsnak volt annyi ereje, hogy megragadja Frayé fejét és addig verte a falhoz, amíg véres ronccsá nem vált. Aztán összerogyott, s miután a kórházba szállították ott meghalt. A két özvegy iránt általános a részvétel.

Szerkesztői üzenet.

K. E. Arad. Cikkét, amely rosszakaratúan tendenciózus, nem közöljük. Izléstelen tréfájával máskor ki-méjjen meg bennünket.

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF
föld.

Cenzurat:
Baron POPP.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás!

A Vasutasok Fogyasztási Szövetkezetének

volt tagjait felhívjuk, hogy részvény-szavójuk beszolgáltatása mellett

60 lei összeget kitevő részvényjuttalékot

még a közgyűlés megtartása előtt vegyék fel.

Jelentkezés: Acsor-palota, II. emelet.
18243 A felelős-mű-bizottság.

Budapesti tűzifaapritótelep

8 HP. szivógázmotorral, fűrészszel, baltagéppel, istállóval, kocikkal teljesen fel-1818 szerelve, konkurenciamentes helyen, 40 waggon tűzifaért **6000.** Megbizott:

Dr. Orfi Gyula,
Str. George Lazar (Simonyi-utca) 8.

RAFFIA

szőlő kötözési célokra nagy tételben érkezett. Legjutányosabb árban kapható:

JAKUBOVITS fűszerüzletében

Motor allomással szemben. 242 8

Olcsón eladó

Str. Rahovei (Mihály-utca régi 80.) szám alatti ház gyümölcsös kerttel elfoglalható lakrészrel. Bővebbet kizárólag a Wallinger Irodában. 18243

Parchetul Trib. Arad.

No. Pres. 13. A. 35—1923.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Pentru asigurarea Parchetului Trib. Arad și Penitenciarului Trib. Arad cu lemnele de foc necesare pe iarna anului 1923—24. fac publicatie de licitatie, minuendă în scris.

Cantitatea de lemne de foc necesare Parchetului este 58 m3 iar Penitenciarului 103 m3. Lemnele despicate uscate calitatea I.—M.— Lemnele se vor preda în curtea Parchetului din Palatul Justitiei din Arad.

Ofertele se va inainta scrisă, în plic sigilat, separat pentru Parchet și separat pentru Penitenciar. Termenul înaintării ofertelor este ziua fixată pentru licitatie oare 9.

Plicul ofertei se va clausula-ofert la licitatie pentru lemne de foc publicată cu No. 13. A. 35—1923.

Ca și vadu se va depune 10%-a ofertei la Administratia Financiară din loc, ori la acest Parchet, în numerar ori în hârtii de valoare recunoscute ca atare. Date mai detaliate se pot primi la Parchetul Trib. Arad camera No. 16. în oarele oficiose.

Licitatia va avea loc la Parchetul Trib. Arad camera 16. la 4 Iunie 1923.

Ofertele făcute față de oferent între imediat în valoare de drept, iar față de Stat numai după aprobarea forurilor superioare.

Arad, la 27. Aprilie 1923. 2427

Alexandru Mecniescu, m. p. prim. proc.

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

Arcod bőre hogyha

Nagyon zsiros

Kaiser-Borax

Jó hatása biztos.

I—18675

Intelligens közepkoru nő,

ki a főzést, tejkezelést és baromfi tenyésztést vállalja, nagyobb gazdaságba gazdaszónak kerestetik. Ajánlatokat az igények megjelölésével kérem: oo

Dr. Králitz Lajosné,

Páncota címre küldendő. 2420

Palackolt saját termésű kitűnő mokrai bor kapható.

Institoris,

Strada Mică 6. (Kis-utca).

Megvételre

keresek modern belvárosi magánházat, valamint jól jövedelmező bérházat. — Részletes ajánlatok: „Amerikai” címen a kiadóhivatalba küldendők. (Ügynökök kizárva.) 13243

Jóformalmu

vendéglő nagyobb üzlet berendezéssel Bulev. Regele Ferdinand (Boros B.-téren) eladók. 13243 Bővebbet: WALLINGER-irodában.

Keresünk

bérbe vagy megvételre

50—200 mázsa teljesítőképességű modern malmot.

TENNER & BOHM.

Eladó

egy eredeti

Singer balkaru,

egy

Adler cylinder

és egy patent osztrákia ványoló-gép igen olcsó árban.

Révész Aron borkereskedő, Lipova, Fő-utca 430. 2268

Brilliansáru, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árukat és hamis fogsorokat magas áron veszek: Kun ékszerész, Arad.

Apró hirdetések.

Levelezés.

MEDIUM jellegre levél ment, kérem átvenni. „Első” 2424

MEGISMERKEDNÉK szórakozás céljából egy komolyabb úrral. Leveleket „Rezsényi” jellegre a kiadóba kér. 2423

PISKIN vasárnap délután teusi (tövisi) vonatról e lapra figyelmeztetett urhölgyet kérem, tudassa, hol, mikor láthatom. „Kedves pájtás” jellegre kiadóhivatalba. 2419

Alkalmazás.

KISZOLGALO LEANY a papírszakmából felvétetik. Cim a kiadóban. 1894

VARRÓ ÉS TANULÓ LEANYOK FELVETETNEK Bulev. Carol No. 70. (Erzsébet királyné-körút 2. szám). Vöröskőrrel szemben. 2372

FOGORVOSI ASSISTENSNŐNEK kerestetik fiatal, jó megjelenésű leány. Dr. Spielberger Strada Consistorului 16. sz. (Batthyány-utca.) 2390

ÜGYVÉDJELŐLTET, perfect román kéres Dr. Kertész aradi ügyvéd. 2431

ÜGYES gyorsszámolót, vagy számológózt privát munkák végzésére keresek. Cim: Wallinger hirdetőjében. 13243

VARRÓLEANYOK MAGAS FIZETÉSSEL azonnali belépésre felvétetnek. György Menyhért cégnél. 2439

JÓ IRASU fiatalember irodai gyakornoknak felvétetik Ehrenfeld füzernagykereskedésében. 2487

MINDENES szakácsné és egy jobb szobaleány azonnali belépésre kerestetnek. Str. Luther-utca 2. földszint, ajtó 3. 2438

TANONC vas, szerszám és műszaki üzletbe fizetéssel felvétetik. Csetey & Seitz cég Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér.) 2418

EGÉSZSÉGES szárazdadát keresek másfél éves gyermekhez. Kő, Bulev. Reg. Ferd. 62. (Vanicsék ház.) 2432

BEJÁRÓ főző felvétetik Cim Strada Vicentin Babes (Kiss Ernő-utca) 5. sz. 13112

MŰVÉSZI petit-point aláfestés, kézimunka, szőnyeg és egyéb tervezéseket vállalok. Cim Kelet hírlapiroda. 13113

GYERMEKTELEN házaspár, ki a német, vagy román nyelvet bírja, házmeszternek azonnali felvétetik. Cim Kelet hírlapiroda. 13113

KIFUTÓ FIU felvétetik a „Spárta” szövöműiparban. Bohus-palota. 13835

SZÖNYEGSZÖVÉSHEZ bármilyen anyagból való fonást vállalok. Cim: Wallinger hirdetőjében. 13242

VIDÉKI urasági háztartáshoz május 15-20-iki belépésre kerestetik egy szobatisztító inas, szobaleány, vasalónő és szakácsné. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2425

Vétel és eladás.

HAT SZEMÉLYES ezüst evőkészlet, ezüst tálak, antik dolgok, 6 személyes étkező szervizek, kávé szerviz, szőnyegek, antik ékszerek, különböző fehérműek, dísztárgyak, fekete selyem ruha, 3 m. világos selyem goblein képek, majolika tálca stb. eladó. Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

KEVESET használt női és férfi ruhák eladók. Cim Wallinger hirdetőjében. 13242

LFSZÁLLITOTT ÁRAK! Csipke és hímzés árunál. Rűchök érkeztek. Rövid-áruk nagy választékban Hoffmannál. Arad, Fischer Elise-épület. 2429

VADONATUJ, elegáns gyermekkosci olcsón kaphatók. Mindennemű gyermekkosci javításokat vállalok. Str. Bolintineanu (Arany János-utca) 1. Fűrészgár mögött. 2440

BETEGTOLÓ kosci, gummikerékkel, jókarban lévő. eladó. Brummer kereskedőnél, Periam (Perjámos). 13248

KÖNYVEKET, könyvtárakat magas áron vásárol Krausz könyvkereskedés, színházépület. 2486

MODERN HÁLÓSZOBABERENDEZÉS, komplett, világos, teljesen új, eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13025

HUSZONÖT LÖERŐS benzínmotor eladó. Üzemben megtekinthető Koch János, Otlaca. 2421

ELADÓ Hoffner és Schrantz gyártmányu 8-as, jókarban lévő cséplőgarnitúra teljes felszereléssel. Megtekinthető Aradon. Bővebb felvilágosítással szolgál naponta 12-2 óra között Atlasz, Strada Grigorie Alexandrescu (Bercsényi Miklós-utca) 50. 2416

ELADÓ ebédlő, hálószoba, konyhaberendezés, lámpák, függöny, gyermekkosci és ágy, kalapdoboz, kofferek, ruhaszékények, tükrök, kanapék, fotelek, komot cipők, olajfestmények. Str. Consistorului (Batthyány-utca) 19-20. kapuval szemben. 13242

ZONGORA, Wiener producten gyártmány, teljesen jókarban eladó. Piața Pestelor (Hal-tér) 5-6. ajtó 5. 13242

ELSŐRENDŰ libatoll 12 kiló eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13242

MEGVÉTELRE kerestetik egy használt kézimangorló és egy jókarban lévő fél-fedelű szemben kiseléses egyfogatu hintó. Ajánlatok „Gazdaság” jelige alatt a kiadóba kéretnek. 13113

ELADÓ 4 darab szekrény, éjjeli szekrények, ágyak, tükrök, mozdó, függőlámpa. Strada Moise Nicoara 6. (Petőfi-utca 13.) 2430

URISZOBÁ vadonatúj eladó. Salon Artistique Fischer Ellz-palota. 13576

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerrel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Telefon 385. 13629

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szírnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgösen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi fűveg és porcellán tárgyakat, japán vázakat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

SZÖVETEK, mosók, vásznak, női kalapok olcsón, Posoh divatüzletben Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) kaphatók. 1900

EREDETI Eclair francia Vermorel-permetezők, mindennemű permetező-alkatrészek, gummilapok és csövek legolcsóbb áron kaphatók Fratil Burza vaskereskedése Arad, Bul. Reg. Ferdinand 23. (Boros Béni-tér) sarok. 2291

ELSŐRENDŰ csiramentes, egészséges vöröshagyma különként 2 lejért (viszonteladóknek árkedvezmény). Ugyiszintén prima étkező burgonya jutányosan kapható Fischernél, Piața Centrala 7. (Tököl-tér). 2351

ZONGORÁT, pianinót magas áron veszek. Áraianlatnál gyártmány megnevezést kérek. Faix, Strada Consistorului (Batthyány-utca) 25-35. 2348

UJ LAKBÉRSZERZŐDÉSEK KERPELNÉL. Ugyanott 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Telefon 385. 13627

Ingatlan.

STRADA SAVA RAICU 114. (volt György-u. 86.) számú villaszerű modern adómentes ház elfoglalható lakással, nagy gyümölcsös kerttel, eladó. 2314

HÁROMSZAZ HOLDÁS bérgazdaság jó vidéken fekvő és jól bevezetett malommal 5 évre bérbeadó. Állatállomány átveendő. Bővebb felvilágosítást a Központi-szálló igazgatójánál. 2415

ELADÓ Lipován egy elfoglalható magánház, több gazdálkodásra alkalmas házak, üzletek, gőzmalom, földek, erdőbirtok. Arató ügynökségi irodája Lipova. 2426

SAROKHÁZ fűszerüzlet, italmérés és trafik árusítással forgalmas helyen eladó. Cim a kiadóban. 2434

BÁNATBAN 100 katasztrális hold birtok tanyával holdanként 17.000 Lejért eladó. Uranus iroda főpostával szemben. 13025

ELADÓ VILLA. Savarsinban (Soborsin) a Langer Alajos-féle villa, mely 4 szobából és kényelmes mellékhelyiségekből áll, 1100 □-öl területen, nagy gyümölcsösökkel eladó. A kert aljában patak folyik, gyönyörű vidék. Érdeklődők felvilágosítást Aradon, Str. Vicentin Babes 12. (Kiss Ernő-utca 8.) alatt kaphatnak. 444

ELADOM csinos magánházaikat villanyvilágítással parkirozott udvarral, az egész ház elfoglalható. Almos-u. 8. (volt 7) az állami fűtőház mellett. 2436

Üzletek.

KORCSMA Sanlean (Szentleányfalván) ELADÓ. Bővebbet Sütő Sándor, Sanlean (Szentleányfalva.) 13113

Oktatás.

ROMAN órákat vennék magyarul beszélő elsőrendű egyéntől. Cim: Mandl papírüzlet, Bulv. Reg. Ferdinand 63-65. 2438

Ellátás.

JÓ HAZIKOSZT kapható. Str. Sinagogei (Chorin Áron-u.) 2., házfelügyelőnél. 900

INTELLIGENS fiatalember szobátársat keres. Ugyanott izletes ebédoszt jutányos árért kapható. Cim a kiadóhivatalban. 2342

Különféle.

EZERJÓFŰ gyomorfájd. pártatlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes György szertár Aradon. 10331

Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița S. A.

HIRDETÉS.

Azon részvényesek, akik a közzétett hirdetések értelmében részvényeiket lebélyegzés céljából bemutatják, felkéretnek, hogy egyidejűleg egy igazolványt is betejesszenek, mely állampolgárságukat igazolja, hogy ennek alapján az ipar és kereskedelemügyi Miniszterium által a lebélyegzés ellenőrzésére kinevezett bizottság a részvényesek állampolgárságát megállapíthassa.

Hasonlóképpen felkéretnek azon részvényesek, akik részvényeiket már be is terjesztették, hogy a fent említett bizonyítékokat most utólagosan benyújtsák.

Ugyanezen intézkedések érvényesek azon bankokra nézve is, kik üzletbarátaik nevében nyujtanak be részvényeiket lebélyegzés végett. 2401

Az Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița S. A. vezérigazgatósága

Sportegyesületek és kereskedők **TENNISZ** és mindennemű **sportfelszerelés** legnagyobb választékban és a legolcsóbb árak mellett csakis a **HELLAS Sportfejlesztő és Áruforgalmi R-T.** Oradeamare, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 14. vásárolhatja be. — Nagyban árak. Telefon 960. Sürgönyeim: Sporthellas. 1442 os Radio 2995

Május 6-tól 17-ig Budapesten az Esplanade-szállóban **műszemeket** természet után készítünk a pácienseknek és azokat be is helyezzük a szemüregbe. F. Ad. Müller Fiai, Wiesbaden, műszemek intézete.

Köszönet **Koksztot**
prompt szállít **üzemek, téglagyárak és szénagyárak részére**
F E R R O C A R B O N
szénkereskedelmi társaság, szénbányák kizárólagos képviselői
Centrala: Timisioara. Agrárpalota. Telefon 9. 18658
Expositura: Petroseni. Telefon 41.

Cassa Centrala de Pastrare din Arad Societate P. A.

Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

INVITARE.

CASSA CENTRALA DE PASTRARE DIN ARAD. SOCIETATE PE ACTI
va tinea

a XVI. adunare generala ordinara

In ziua de 10 Mai 1923, la ore 10 in locale institutului la care conform art.
cilor 17, 18, 19 si din statute, domnii actionari sunt cu stima invitati.

ORDINEA DE ZI:

1. Designarea unor doi actionari pentru verificarea procesului verbal.
2. Expunerea raporturilor a directiunii si a comitetului supraveghietor si a societelilor finale pe anul de gestiune 1922, stabilirea bilantului, distribuirea venitului curat si hotarire in chestia descarcarii a directiunii si comitetul supraveghietor.
3. Propunerea directiunii referitor la ridicare capitului fundamental.
4. Alegere unui membru al directiunea pe un an.
5. Modificarea §-lor 5. si 69. statutelor.
6. Eventuale propuneri.

Domnii actionari cari doresc a participa la adunarea generala sunt rugati
se binevoiasca a depune actiunile, ori certificatele provizorii de depunere —
cari inlocuiesc actiunile — pana la orele 5 a zile 9 Mai a. c. la cassa institutului.
Arad, la 2. Mai 1923.

DIRECTIUNEA.

MEGHIVÓ.

AZ ARADI KÖZPONTI TAKÁRÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG 1923
évi május hó 10-én délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében tartja

XVI. évi rendes közgyűlést,

melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 17., 18. és 19. §-ai értelmében
tisztetettel meghívótnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1922. évi zárószámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
3. Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése tárgyában.
4. Az igazgatóság egy tagjának megválasztása egy évre.
5. Az alapszabályok 5. és 69. §§-ainak módosítása.
6. Esetleges indítványok.

Azon t. részvényeseket, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkér-
jük, hogy részvényeiket, vagy az azokat helyettesítő letéti jegyeket folyó évi
május hó 9-én délután 5 óráig az intézet pénztáránál letétbe helyezni szíves-
kedjenek.

Arad, 1923. május 2-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Activa — Vagyon.

Bilant pe anul 1922. — Mérleg-számla: 1922. évről.

Pasiva — Teher.

Bani numărar — Készpénzkészlet	1719238 10	Capital societar — Részvénytőke	3000000 —
Aprov. bani streine și devize — Idegen pénzek és devizák	68647 55	Fond de rezervă — Tartalék... ..	264390 09
Capitale elocare la alta inst. de Credit — Más pénzint- ézeteknél elhelyezett tőkék	495989 88	Fond de penziune — Nyugdíjalap	39665 97
Cambii — Váltótárca	3597434 50	Fundațiunea dr. Joan Singer și Ludovic Csánk — né- hai dr. Singer János és Csánk Lajos alap	7000 —
Imprumuturi ipotecari — Jelzálog kölcsönök	1951817 05	Depuneri — Betétek	8018083 87
Debitori pe cont curent — Folyószámlai adósk	4869105 10	Depozite — Letétek	283504 29
Efecte proprii — Tulajdon értékpapírok	487345 50	Roescompt — Visszleszámitolás	865000 —
Realități proprii — Saját ingatlanok	4000000 —	Imprumuturi ipotecare prin cesiune — Engedményezett jelzálog kölcsönök	1401560 34
Efectele fondului de penziuni — Nyugdíjalap értékpapírjai	4580 —	Creditori — Hitelezők	2202598 19
Inventarul descris in întregime — Letár teljesen leírva	—	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalékok	16000 05
		Interese anticipate — Előre felvett kamatok	146479 10
		Contribuția restanta a intereselor capitalului — Be nem fizetett betét kamatadó	31802 40
		Restanța de dare — Hátralékos adók	120000 —
		Saldul profitului — Egyenleg mint nyereség	298073 38
	16694157 68		16694157 68

Arad, la 31. Decembrie 1922. — Arad, 1922. évi december hó 31-én.

Deutsch Károly, s. k. director executiv — vezérigazgató.

Grób Jenő, s. k. șef contabil — főkönyvelő.

Directiunea: — Igazgatóság:

Kajolival Szabó Zoltán, s. k. președintele direcțiunii. — igazgatósági elnök.
dr. Borsos Béla, s. k. director — igazgató. Lőcs Rezső, s. k. director — igazgató. Neumann Hermann, s. k. director — igazgató.
Szántay Lajos, s. k. director — igazgató. Verhos Nándor, s. k. director — igazgató.

Acest „Bilant” l-am asemanat cu cartile principale și secundare și intru toate P-am aflat corecte și îndeplini ordi-
ne. Jelen „Mérleg-számlát” a fő- és mellékkönyvekkel, összehasonlítottuk és teljesen helyesnek és rendben lévőnek találtuk.

Comitetul de supraveghere: — Felügyelő-bizottság:

Tabakovits Emil, s. k. pres. com. de supravegh. — f. biz. elnök.
Boros Iván, s. k. membru com. de supravegh. - f. biz. tag. Dömötör Bertalan, s. k. membru com. de supravegh. - f. biz. tag. Holländer Miksa, s. k. membru com. de supravegh. - f. biz. tag.

Raportul comitetului de supraveghietor.

ONORATA ADUNARE!

Din onorata încredințare a D-Voastra, conform codicelui de comerț și sta-
tutelor a societății, am supraveghiat cu cea mai agra atențiune gestiunea insti-
tutului, raportam cu stima, ca in toate ramurile de gestiune a institutului am
gasit ordinea exactității cea mai strictă.Am examinat cu de amanut bilantul și am constatat ca in toata poziti-
unile lui e corect construit ca e in concordanta cu registrele de gestiune.In baza acestora și din partea noastră îl primim și recomandam acceptarea
propunerii din raportul directiunii referitoare la distribuirea venitului curat de
Lei 298.073,38.In fine rugam Adunarea Generala sa binevoiasca a descarca atat directi-
unea cat și pe noi de obligatiunea asupra societelilor de pe anul gestiune 1922.

Arad, la 10. Martie. 1923

COMITETUL SUPRAVEGHIAȚOR: A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

BOROS IVÁN, m. p.
membru în com. supraveghietor —
f. biz. tag.TABAKOVITS EMIL, m. p.
presedinte — elnök.
HOLLÄNDER MIKSA, m. p.
membru în com. supraveghietor —
f. biz. tag.DÖMÖTÖR BERTALAN, m. p.
membru în com. supraveghietor —
f. biz. tag.Utlevlekre vizumot 55 Leiért legpontosabban
leggyorsabban a KELET-hírlapiroda szerezz, Str. Alexandri Salacz-u. 1

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és saját
butorszállító kecskával felelősség
mellett pontosan és olcsón teljesít!

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu
(Deák Ferenc-utca) 36. sz.
Bekapcsolat telefon 250. sz.